

СВОБОДА

РІН XIX. ДЖЕРСИ СІТИ, Н. ДЖ. ЧЕТВЕР, 7 ВЕРЕСНЯ 1911. ЧИСЛО 36.

VOL. XIX. JERSEY CITY, N. J., THURSDAY, September 7, 1911. No. 36.

ВІД ГОЛОВ. УРЯДУ Р. Н. СОЮЗА В АМЕРИЦІ.

Розмет за місяць серпень 1911.

Розхід за місяць серпень с. р. єсть: За померших членів або їх жєни і за випадки каліцтва.

Відала.	
1. Федорчак Николай	\$900.00
4. Ксавєр Маркович, член і муж членкині, Теодозі	1.300.00
3. Зиньчак Гаврило	1000.00
300. Кавчак Захарій	500.00
7. Білий Григорій	1000.00
28. Гутєр Йосиф	1000.00
78. Глишак Іван	1000.00
43. Марчик Василь	1000.00
19. Лівіцький Йосиф	1000.00
16. Горкович Семен	1000.00
139. Ільчишин Іван	1000.00
139. Примаєк Дмитро	1000.00
10. Лизак Асафат	1000.00
99. Зошак Марія ж. Антонія	400.00
204. Бугєра Марія ж. Івана	400.00
117. Бартніцька Гєновефа ж. Ів.	400.00
239. Срока Марія ж. Івана	400.00
39. Шпак Катєрина ж. Сємана	400.00
27. Фринцко Теодор	900.00
70. Клянцко Михайло	100.00
121. Мизаник Никола	100.00
225. Бємба Іван	200.00

Разом виплачено за помєг	\$16.000.00
Платня Гол. уряд. за місяць Серпень	270.00
Адміністр. Союзу за Серпень	245.00

Вєсь розхід виносить \$16.515.00

Розмет платить 11.720 членів на ціле посмертне (кождий по 1.32 цєнт.) і 1694 членів на пів посмертного (кождий по 66 цєнтів)

Крім того кождий член платить за орган „Р. Н. Союзу“ по 10 цєнтів, на Резєрвовий Фонд по 5 цєнтів, на Народний Фонд по 1 цєнті, на Фонд Бідних по 1 цєнті, на Еміграційний Фонд по 1 цєнті.

Член на ціле посмертне платить 1.50 дол., а на половину посмертного 84 цєнтів.

Дм. Капітула, гол. предсід.
А. Шаршєнь, гол. касієр.
С. Ядловський, гол. секр.

НОВИНКИ.

Віче в Реймі. На дни 4-го с. м. відбуло ся величавє віче в справі фонду імени о. Н. Стефановича в Реймі, Па. Присутних було около 400 людий і зібрано 70 дол. Обширне справозданє помістить ся в одним з слідуєчих чисел.

Нова желізнича катастрофа. І оцять приходить ся нам занотувати нову желізничу катастрофу, якої жертвою впало 31 людий, що правдоподобно остануть каліками на ціле житє. Катастрофа стала ся на дни 3-го верєснє в найбільшій сусідстві Нью Йорку, коло стачії Голланд. Ракавей експресовий потяг, складаєчий ся з 8 возів наповнєних у щєрть подорожними, коло стачії, стративши контролє над своїми гамулями, вдарив з цілою силою в нахочаєчий ся перед ним на шинах звичайний,

особовий поїзд. На щастє, вози особового поїзду були найновішої конструкції, то є збудовані зі сталі, і се зменчило катастрофу. Один лише, середний віз був деревляний, і його в наслідок сил удару сусідні, сталєві вагони, здусли начє ручну гармонію. І в тім то вагоні зістали усє жертви катастрофи покалічені. Причина — як звичайно — невідєма.

Праця і промисл. Около шість тисяч юнійних робітників, занятих при желізниці Ллінойс Сєнтрал, заявили ся за федерацією усїх желізничих робітників. Рівночасно донєсєно, що желізниця Сєнтрал Пасифік видалила 3700 робітників з своїх офісів в Каліфорнії а робітники в шпанах сєї компанії працюють скорочєний час. Желізниця Атчісон Топіка і Санта Фі заміряє видалити шістьдєсят тисяч робітників, єсли інтерєс не поправить ся. Юніон Пасифік видалила 2500 робітників в стєйті Небрєска, приобіцуючи однак покликати їх назад, єсли фінанси желізниці поправлять ся. Як видко, робітники при желізницях переходять, або переходити-муть економічну кризу, нечувану в історії Сп. Дєржав. Як причину сєго подають факт, що в часі страйку минувшого року желізниця піднесла робітникам платню за намовою президента, котрий приобіцав, що він недопустить, щоб міжстєйтова торговельна комісія змусила желізницю до опусту цін їзди на західних лініях; тимчасом показало ся, що президент не додержав свого прирєчєня, бо желізниця не дозволено піднести оплату за їзду на покритє надвишки в видатках, спричинєних побільшєнем платні робітникам. Представитєлі федерацій робітників збирають ся в Чикаго, щоб прийти до якогось порозуміння з желізницями. і єсли будє можливо, поладнати усє без страйку. Головний мєнаджер, Трофіки, желізниці Гарімана, приобіцав прийняти юнійних представитєлєв, хочай рівночасно виразив ся, що та конференція наїщо не здасть ся. І видко він був добре поінформований, бо желізнича компанія відмовила жаданю робітників о признанє юній, па що представитєлі відповіли загрозьгою загальною страйку на сєй лінії. А є се найбільша желізнича лінія на сьвітї. Ціни желізничих бєндів поспадали о 25 пєйнтів в останних трьох тижнях, а цєнит на них в суботу був дуже малий, коли ствєрджєно, що причинною піднесєня зиску, а властиво зменшєня видатків компанії є виділюване робітників. З упадком цін маркетової желізничих бєндів, спала також ціна сталєвих і желізних бєндів. Король фінансовий, Морган, враз з Ракефєлером, цілком зимно глядять на се опаданє цін. Сєй упадок цін спричинив, що много людий понєсло важкі страти, однак єї цін не спали ще так низько, щоб вказували на загальну паніку. Аби привєрнути на них попнт на Вал стріт до нормального стану, пануючого перед трома тижнями, даєсь відчувати брак попєртя зі сторони банкерів та кушіїв, які боять ся „нєпєвности“.

А. В.

За фальшованє средств їди. Кампанія против фальшованя средств до їди

розпочалась на добре в Тексас, бо протягом останних 10 днів сколектовано судою дорогою більше як 100 тисяч долєрів гривни від тих, що перєстунили так зване право „Pure Food Law.“ Оскєржєних було найбільше різників, по них наступали грєсерники і фабриканти морожєного, (ice cream), яких узнано винними фальшованя поживи, тому, що мішали трутину з мясом і инними продуктами споживними, щоб їм надати властивий кольєр. Много різників при розправі признало ся до вини, і спокійно платили гривну, около \$40 від одного. Та лиш бєда в тім, що всє часєписи, виходячі в Тексасі поставили собі мєтою, передрукувати цілий звїт з процесу і опублікувати імена всїх засуджєних, що принєволило їх до звинєня інтерєсів. Різники нарікають, що се є конспірація різалєв за се, що вони продають мясо з худоби впрєст куплєні від фармєрів, а не з трєстових склєдів; право однак не знає вимівок, і кождий різник особисто відповідає за рід мяса, котрє поставляє на спрєдаж в своїм склєпі.

А. В.

3 обави перед депортацією. Минувшої сєреди німка, Шлєгєл, приїхала парохєдом „Фінляндія“ як пасажирка другої клєси, не маючи нікого знакомого в Америкі, ба навіть не посідаючи жадної адреси. Один з її товаришів подорожжє, знаючи права іміграційні зглядом самітно подорожуючих молодих дівчат, хотів стати їй в помочи, та подав їй адресу свого помєшканя: іміграційні урядники підєзрівали однак якийсь підступ, та затримали Німку на Еліс Айленд, а по справжєню фальшиво поданої адреси порішили відставити їй до „Фатєрланду“. Почувши се панна Шлєгєл витягнула сцизорик, і їм се спостєрєжено, задала собі пять тяжких ран в передні рамена. Тяжко хору Німку відставлено до шпиталя.

А. В.

Нова революція в Мєксину. В неділю, 3-го с. м., столиця Мєксика, була оцять театром кривавих подій, чи не гірших, як за днів Дієза. Пятьох осіб впало трупом в уличних борбах та ніхто не в силі предсказати, що принєсє найбільша будучність. Усє вказує на се, що гєтовить ся нова революція, яка гєтова вибухнути з цілою елєментарною силою ще за кілька дєнь виборів. Причина недієлих заворушєнь була така: Проти Ф. Мадєра кандидує на президента бувший міністер війни, гєнерал Б. Рєйєс. Приклонники Мадєра напали на нього в неділю, на одній з головних вулиць міста, обкидали камінєм, та обрабували. Се дало притоку до кількогодинних кривавих бійок, та прикликано для привєрнєня ладу військо ужило оружа. По сальві впало пять трупів і 16 тяжко ранєних лишило ся на місцє.

E161

Мєксиканська демонстрація в Нью Йорку. Заповіджена на суботу велика демонстрація мєксиканських робітників в Нью Йорку на Юніон Сквєр, яка мала на цілі запрєтєстувати против уряду Сп. Дєржав за підпиране ним адміністрації Барра-Мадєро, скінчилиась великим нєчєм. Поправді сказавши, се був лиш митінг анархістів з славною Емою

Голдмєн, стоячою поміж двома прапорами, та рєцитуючою мєже пораз тисячний одну і ту саму бєсїду, виголошувану по більших містах Сп. Дєржав. По митінгу спрєдано кілька брошурок Еми, та „демонстрація“ розійшлась домів.

А. В.

Воздухом з Ст. Люїс до Нью Йорку. Авіатор, Гєрри Атвуд, скінчив свою подорож воздухом з Ст. Люїс до Нового Йорку в минувшу пятницю, о пів до трєтєї по полуд. Його тріюмфальний влєт до міста зворохєвив більшє часть нью-йорєської публіки, що від полудня вже очікувала його гурмами, вздовж ріки і Баттерї. Як лиш авіатор появив ся в місті, зліз з аєроплєну та на всє поздорєвєня і гратуляції відновив лиш, що: „згубив свій капєлюх.“ Атвуд затримав ся в готєлю Кникєрбєкєр, де промислові Америкєнци сєйчас офірували йому по 5 тисяч долєрів тижнєвої платні, щоб лиш він встєпнув до театру, як актор. Авіатор, розумєєсь, відкинув пропозицію говорючи: „Я не вмію ані сьївати, ані танцювати, хибя лиш мігбим зрєбити варята з сєбе: а се не придасть ся до нічого.“ Атвуд робить тепєр пригєтовлєня до їзди від одного берега Америкі до другою, т. є. з Сан Францїско, Кал. до Нового Йорку, щоб здобути \$50.000 нагорєди, визначєної Гієстом, америкєнським днєвникєрєм-мільїєнєром. Описуючи свою останну подорож, авіатор заявив, що з дєсятє тисяч долєрів надгорєди, офірованої йому адвокатською фірмою патєнтів, мало що йому лишилось; заплаченє спеціальної кари (вагона), що мав взяти части аєроплєну, потрібні в разі випадку, і на затриманє ся в 20 пунктах поміж Ст. Люїс і Новим Йорком, відповідно до угоди з фірмою, його видатки доходили до 900 дол. дєнно.

Атвуд опустив Ст. Люїс 14-го сєрпня а прилєтів до Нового Йорку 25-го сєрпня, роблячи 1365 миль дороги.

А. В.

Новє насильство. Російськє правительство закрило в тих днях Чернигівську „Прєсвьїту“ і обі її філії: козєлєцьку і нїжинську. Чернигівська „Прєсвьїта“ вже від кількох років лєдво животїла, а всє її діяльність обмежувалась на читаню часєписий і книжок, та на устроюваню концертів, представлєнь і вечєрниць. Всє те відбувало ся під пильним дозором російської поліції, яка впрєчим від часу до часу робила в „Прєсвьїт“ рєвізії і труси, щоб винайти що-нєбудь протизаконного і розвязати товариство. Коли-ж нічого не знаходжєно, то розвязано товариство і без причини, щоб тільки знищити осєредок національного і культурного житя Українців. По Одєсі і Кнівї прийшла чєрга на Чернигів. Брутальний москаль в своїм русєфілським розгоні не тільки, що не дозволяє вчитись в школах по українськи, відмовляє українській мові права горожанства в російській державі, але й здаєтьє безпєщадно навіть ті слабкі почини національного українського житя, які проявились в „Прєсвьїтах“. Та не знищила українського народу 250-літня москєвська нєволя, не знищить його і „лєтінно русєкая конституція“.

ОБРУСИТЕЛІ.

Жовість із суспільного життя поліської країни.

Н. ЛАНСЬКОЇ.

З великоруського переклада ***

(Дальше).

Потихонько висміював він навіть і самого Гвоздика, але цинив в нім ще фізичну силу, котрою скривдив Бог самого Шнабса. Колобов говорив на певно, що Шнабс був десь за послугача і лише з ласки свого німецького назвиска попався в обрусителі. Петро Іванович дивився на него з гори, майже погорджував ним, а „пані маршалкова“, в наївності своїй, приймала всі мудрішки за еграз щирости і відповідала ласкавими усмішками.

Скоро гості позасідали і закурили, розпочалася розмова.

В тім часі всіх сильно займало закінчене так званої Ловишинської справи, що то представляла яскравий образець тої системи, котра, будуючи основи обрусення на більших посілогах, вводила його в життя через продаж конфіскованих маєстностей на таких доступних умовах, що властиво слова „продаж“ уживано тут радше про людське око, а не для означення правдивого факту.

То був час значних роздаровань, нагород, безпардонних захватів і безвстидного грабованя; тогди можна було найсамовільніше перекидати споконвіку установлені права власности, а повага закону потверджувала такі угоди, котрі явно порушували всілякі права. В числі щасливих оказався також наш помпадур Михайло Дмитрієвич Столярів. Діставши від скарбу великий маєток, в склад котрого увійшли також ґрунти неправно відібрані у попередніх посідачів — міщан, а до того часу встигнувши протратити свій і жіничин маєток, забави ще наш адміністратор дістати в додатку третю частку доходів від ловишинських міщан за минулий рік, т. є. за той час, коли маєток до него ще не належав. Маєстність тота була оцінена прихильними людьми на 14 тисяч з виплатою на 28 літ, а третя частка річного доходу була означена на 12 тисяч! То була математика казочна, дивоглядна; але властива їй дивоглядність була не в тім, що стосунок доходу до вартости був так непропорційний, також і не в оцінюванню, котре виходило з некористі скарбу і правительства; чудом було найбільше те, що така бухгалтерія була тогди можлива і не то що піддержувала ся всіми урядовими способами, але мала навіть за собою оружну силу.

Ловишинські міщани, памятаючи, що на відобраних ґрунтах орудували правно їх батьки, діди і прадіди, зачали опирати ся і заявляти явний непослух поліції, котра з вірнопідданою ревністю боронила інтересів нового діда; непослух признано за бунт, а для піддержки губернаторських прав вислано туди з військом одного з тих генералів, що утримують ся при міністерстві для надзвичайних поручень. Міністерський генерал, православний чоловік, потомок знаменитого російського роду, діставши в дарунок також звільнений від податків „майонток“ в Болотинській губернії, гланув на опіретство страшно остро і не гратячи часу, взяв ся до діла по військовому. Він попровадив облогу після всіх правил: наперед вислав туди розторопного справника Хапова і урядника особних поручень Жучкина. Приїхавши до Ловишина, обявили вони бунтівникам, що „в слід за ними іде такий генерал, котрий буде рубати, розстрілювати а навіть живцем в землю закопувати“. Генерал приїхав і зачала ся розправа: против лови-

шинських міщан виступило військо, батальон піхоти і відділ козаків — обставили місточку правильною бльокадою, привезли кілька возів різок і розпочали воєнні ділання.

Коли петербургський генерал при допомозі різок і нагаїв збирав для губернатора гроші з бунтівників, то сам губернатор мудро грав свою роль, чичив ся, що о нічим не знає і з запалі славянського патріотизму старанно роздавав урядникам з своєї канцелярії ролі в тім театрі, котрий уряджувала Зинаїда Львівна на користь Герцеговинців. Розуміє ся, побіди і всі її плоди дістали ся кому належало: губернатор дістав гроші; петербурзькому генералови дали обід, розторопного справника Хапова відзначили ордером, а урядникови Жучкину, котрий не любив свого назвиска, дозволили називати ся Миловановим „для захоплення другим“. На закінчене відіграної драми доніс генерал своєму начальству, „що побіда хоть і стесля много трудів, но обійшлась таки без розливу крови“. Всі ті і многи інші подробиці передавали ся під найбільшим секретом і хоть визивали глухі протести меншости, то все таки безслідно тогули серед загальних похвал, тріумфуючої партії. Аж ось нараз рознесла ся поголоска, що Ловишинська справа приняла несподіваний оборот, що Сенат признав право міщанам до ґрунту, а речником їх називали знаменитого адвоката Спасовича. Петро Іванович Лупинський, чогось уражений на губернатора, явно став по стороні міщан, говорячи, що Хапов надужив своєї власти і що відзначення його ордером єсть ще більшою несправедливістю, ніж відобрання у міщан приналежних їм ґрунтів. Петро Іванович, маючи лише Станіслава і Анну, дуже задрісно охоронював достоїнство правительственных реґалій. Знаючи, що Гвоздик-іно що вернувся з Болотинська, розцікавив ся запитати, що нового чувати о ловишинській справі.

— Нічого важного... Розповідають всякі дурниці, — відповів байдужно Гвоздик.

— Мені сестра Маня пише, що речника міщан вислали адміністративно, — обізвала ся „пані маршалкова“, люблячи також часом поговорити о внутрішній політиці.

— Не речника, а заступника, — поправив жінку Петро Іванович.

— То все одно!

— Чиста брехня, — сказав сміло Гвоздик без найменшого ушанованя до сестри Мані, котра о тім донесла. — Видалити не видалили, але пригрозили, щоб не налазив.

— Однакж справа тота не цілком чиста, — нараз з запалом промовив Петро Іванович, уражений тоном Гвоздика, — навіть можна сказати зовсім нечиста... Хапову от за міри лагідности при усмиренню — Владимира повісили на груди, а Дальберг пише — він там тепер посередником — що лагідність та, се були нагайки і багнети! — горячо обізав ся Петро Іванович уражений за Володимира, котрий опинив ся на такім негіднім місці.

— Брехня! — відповів Гвоздик здецидований всему перечити і стрясати попіл з цигара просто на ковер, на велику злість Петра Івановича, котрий зараз підсунув йому попільничку, — багнети! чиста брехня. Се він вам так писав?

— Так, чи властиво ні... я то чув від кого иншого. Впрочім треба припустити, що Михайло Дмитрієвич певно нічого о тім не знав — поспішно доповів Лупинський, зм'ягчучи неосторожно вирвавши слово. — Гадаю, що се була пересадна рівність розохоченого урядника в надії нагороди.

— А хоть би і знав, то що з того? Так їм треба! Ех! коби то на мене трафило — яб їм показав, як против розпорядження властей бунтувати ся: я з тим пупком справляю ся! — І Гвоздик потряс кулаком над самою головою Шнабса.

— Так їм треба! — потакнув жваво маленький посередник і відсуваючись, погадав собі: — Чорт його знає, коби не тріснув! — Гарний у вас кулак, — сказав голосно, мов би любуючись Гвоздиком. — От такий кулак варто мати! Уже то Господь Бог, як схоче кого обдарувати, то обдарує! — сказав серйозно, а в очах лиш іскорки замиготіли.

Слово „кулак“ нагадало „пану маршалкову“, що на Гвоздика єсть жалоба. — У вас, Михайле Івановичу, в Вовчий волости знов щось вириєсало ся... До мене приходили люди з жалобою... Ви би, добродію, трохи осторожнійше заходили ся, — промовив тоном поучуючим, — ще понаписують щось на вас, а на що вам того?

— Най собі пишуть. Я не читаю, та й вам не раджу, — відповів рівнодушно Гвоздик, знов обминаючи попільничку.

— Але-ж бо так не можна! — прикрим тоном відповів Петро Іванович.

— То вже, Петре Івановичу, моя річ і в своїм участку я пан, — відповів резолютно Гвоздик, бубнячи по поручю своїми короткими пальцями.

— Та я не о тім, — заговорив пан маршалок, — я вас не стісняю. — Гвоздик на то іроїчно усміхнувся.

— Може би ти, душко, казала принести нам горілочку, — обернувся Лупинський до жінки.

— Випити і закутити завжди добра річ! — Чи так я кажу, Шнабс! — плеснув його по плечу Гвоздик.

— Так ви, Михайле Івановичу, завжди кажете, — відповів Шнабс.

— А що тикаєсь того, — говорив дальше Гвоздик, коли пані маршалкова вийшла з покою з явними признаками великого обурення, — що тикає ся жалоби, то ви, Петре Івановичу, не журіть ся тим, бо то тяжко всім догодити. Всіх не переслухаєш. У мене, наприклад, такий звичай: прийшов жалувати ся — я в карк, прийшов другий раз, я знов в карк і таким систематичним способом — вірте мені, найупертійшого нарозумити можна.

— А по мойому — перепрашаю, що буду так смілий обізвати ся, — можна ще легшим способом: прийняв жалобу та під сукно, прийняв та під сукно: вони в надії, а ви спокійні — і в карк давати не потрібно, — сказав Шнабс, скромно схиляючи очі.

— От козак а не Шнабс! Чуєте Петре Івановичу, як у него в Вятці поводить ся!

По закустці Гвоздик повеселів.

— Ви чого приїхали до західного краю? — ні з сего ні з того запивав він пана маршалка, золочивши руки в свої зелені кишені і дивлячись йому просто в очі.

— Як то чого? — запитав своєю чергою здивований Лупинський — служити урядови.

Гвоздик безцеремонно зареготав ся. — Служити! а я приїхав доробити ся маєтку!

Петрови Івановичу надійшла така бесіда, але він всякими способами здержував себе, а тільки нервовий усміх зраджував його внутрішнє роздрознене.

— Бігме, Михайле Івановичу, — зачав щиро по приятельськи Петро Іванович, присуваючись до Гвоздика, — бігме, я б вам радив бути осторожнійшим... От Гусев говорив, що в Тавлієвській волости ви віддали жидови постаєнну пару за півтори ти-

сячі ба рік, а що в Баранівській ви по 7 руб. від обійстя на волості уряд стягаєте... Півтори тисячі, таж то страх...

— А хоть би і три! — нагло гримнув кулаком по столі Гвоздик, розбуркавши на хмилу дзвенням чарок Шнабса з п'яної задуми; той отворив трохи очі, солодко всміхнувся, але зараз зажмурился знов.

— Хоть би і три! — повторив Гвоздик.

— То ваша річ, — відповів змисно Лупинський. — Однакж, всему єсть границя, Михайле Івановичу, а знаєте, говорять, що ви людий дупите! — сказав, неависно дивлячись на товсте лице Гвоздика і з наміром зробити тій розмові кінець.

— Ех! Петре Івановичу, Петре Івановичу! — засміяв ся нараз найліпшим сміхом Гвоздик, — алеж я вам вже говорив, що коли вірити всему, що розповідають, то вийде таке, що ви продаєте клепки з такого місця, де з роду-віку ніколи дуби не росли, а що вже про асептерунки жидів балакають, то вибачте, уха вануть слухати...

Петро Іванович нервово складав і розкладав сервету, а Гвоздик, котрого раптом напало красноріччє, тягнув далі тим підсміхуватим, веселим голосом. — Говорять також, що ви від Петра Михайловича дві тисячі взяли, щоби він на дальші три роки старшиною лишив ся, а за будоване волостного уряду в Кругалові чотири тисячі, а від пана Янкевича за ліс... то хіба всему тому вірити? А Комаров вчєра в касині розповідав — знаєте який у него язик — розповідав, що Лупинський, мовляв, на єрство-вих стовпах не лише сам поглив ся, але й своєму приятелеви Вередовичеві щось лишив.

— Що за негідник! — промовив Петро Іванович.

— А той Вередович, — говорив далі з явним уподобанєм Гвоздик, — як євангельський Лазар годус ся окрушинками із стола богачів і добре йому, слава Богу, ситий! Він про окрушки ті говорить, а Вередович суне з буфету, ледво крізь двері пропхав ся... Всі на него подивили ся, як не зачнуть сміяти ся, мало не потріскали...

— А ви йому на то змовчали? — промовив Петро Іванович, кидаючи серветку і чуючи по собі що червоніє.

— А щож я мав робити? бити ся з ним чи що, коли я міг би його одним кулаком обезвічити? — великодушно відповів Гвоздик. — Насміяли ся, насміяли ся, потому липили і сіли до карт, а при картах, при горівці все, як знаєте, минає! — виповів велику правду Гвоздик.

— Однакж, ваша філософія... сказав Лупинський.

— Яка моя філософія — не гірша від другої! — перебив йому Гвоздик, наливаючи собі чарку горівки. Моя філософія ось де! — і вдирив себе по кишені. Коби тут було, а решта... — Ну, вставай брате, засиділись ми! Поки до касина підемо, то виспати ся треба, — збудив він Шнабса і зачав прощати ся.

Гості вийшли до передпокою.

— Липіть ся, панове, у нас на обід! — скрутив ся „пан маршалок“ на силу усміхаючись. — Зараз накривають до столу... Душко! — закликав через двері, — чи вже обід на столі?

(Дальше буде).

ДОПИСИ.

3 Scranton, Pa.

Коли гумористичний „Шершень“ перемінив ся на „поважний“ і „серйозний“ орган нового Р. Н. Союзу, то заєдно висміював ся і глузував (се були певно останки його колишнього гумору) зі старого „знемощілого греко-католицького Союзу“ (себ то з нашого Руського Народного Союзу) і з його органу, „Свободи“. Таким чином „Шершень“ переобразив ся якимсь дивним дивом в.... ворону, що своїм чарівним „сипівом“ заповонила слухи і душі всіх „щирих патріотів“ нового сьвіта...

Гнівав ся прим. Мт. „Шершень“ на „Свободу“, що вона подоптала самовільно клівлендську конвенцію, бо замість на 12 (як се ухвалила згадана конвенція), виходить далше лиш на 8 сторін. Цікаво тепер знати, чому то „Шершень“ сам, а за ним і „Народ в неволі“ (може „Народна Воля“? — Прим. склад.) не видавали тай не видають себе ще доси на 8 сторін, як се було ухвалено на конвенції в Гарисбургу, а друкували ся і друкують ся тільки на 4 сторони?.. Чи може забракло в Оліфанті паперу, чи яка инша причина сій аномалії?.. А чому то орган нового Союзу, що бачить найменшу порошинку в оці якогонебудь „головача“ від „знемощілого греко-кат. Союзу“, не догляне цілих бальків в очах своїх урядників?.. Чому то „Народ в неволі“ не скаже, з якої причини гарисбурська конвенція тягнула ся цілих чотири дні, хоч всі обради (після програми) мали закінчити ся в трох днях? Чому орган нового, „поступового“ Союзу не ухилив маски деяких новосоюзівців, що сьлюю перли ся в урядники, і одні з них „вифундували“ делегатам усю свою зарібщину, а другі аж вуси побризкали зі злости, що минула їх „честь“ стояти на чолі всіх американських дезертирів зі своєї-ж таки організації?..

Мало не всі делегати хотіли бути председателями (не хочу образити п. Арлана, котрий був председателем до конвенції і повинен був лишити ся на далше), бо кождому здавало ся, що тільки він один має до того відповідне знанє і кебету. На конвенції запевняли проводирі людей, що місячний розмет не винесе більше як 75 центів на ціле посмертне, а 50 центів на пів посмертного. Чомуж ми тепер платимо по \$1.00, зглядно по 75 центів? — От крутії, дурисьвіті!

Теперішній редактор „Народної Волі“, коли ще був звичайним робітником при „Шершеню“, то все говорив: „Ей, коби я був сим та тим, я би то инакше зробив!“ — Зістав редактором і що?.. нема що в руки взяти, але беру, бо мушу, бо-м гроші дав. Кракали Ви заєдно на „Свободу“, тай ще доси кракаєте, а тимчасом „Свобода“ „Свободою“, а „Народна Воля“ всім нам під пятою. (З сим висказом шан. Дописувателя не годимо ся, бо „Народна Воля“ ще доси не заслугує на те, щоби її толочили ногами. — Пр. Ред.) От таке то, панове від нового Союзу. Критикувати і висміювати других, се не дуже важке діло, але стати самому досконалою людиною — се річ трохи трудніша: до сего треба мати характер!

А. Н. Саска.

3 Elmira Heights, N. Y.

У відповідь організаторови презбітерії при 13-ім відділі нового Р. Н. Союзу.

Діставши случайно до рук „Народну Волю“, ч. 9-те з дня 20-го серпня с. р., найшли ми там допис із нашої Елмайри, під загол. „Чиста кара Божа“. В тій дописид. І. Ша-

рак, як загорілий презбітеріянин, а радше сказати отверто: чоловік без віри і чести, виливає усю свою жовч на наше духовенство, а вже найбільше на нашого сьвященника, о. Білянського, котрому не тільки, що не мож нічого закинути так в стараню ся його про церков, як в прекрасній відправі і краснорічевих науках, але про котрого хіба треба сказати, що давби Бог, аби і інші наші сьвященники з таким відданєм і самопожертвованєм працювали для добра нашої церкви, та з такою любовю відносили ся до нашого народу, як о. Білянський. Але на тім не кінець. Д. Шарак — бачите — солю в оці не тільки церков і її сьвященники, хочби найлучші, але також і наш старий Р. Н. Союз, а передовсім наш 8-ий відділ в Елмайрі Гайте, котрого члени не пішли слідами нещасних Шараків, а остали вірними своїй церкві і своєму народови, та завдяки щирій і невсипучій праці о. Білянського зачали жити новим життям і розвиватись з чим раз більшою сьлюю. Отсе власне як раз не подобало ся д. Шараку, бо чейже він є якийсь „організатор“ 13-го відділу нового Союзу, з котрого члени, пересьвідчившись наочно куди попали, та з ким мають до діла, поволи стали переходити до нашого відділу, і до старого Р. Н. С., а початок того зробив таки сам бувший председатель їхнього відділу.

І щож тоді робить кільканадцятьох презбітеріян, на чолі з д. Шарак-ом? Самому председателеви, який будучи сьвідомішим чоловіком, найперше пізнав ся на презбітерії з 13-го відділу нового Союзу, на їхній морали та безголовю і перший перейшов до нас, загрозивши п'ястуками; а щоби якось ратувати розпадаючий ся свій 13-ий відділ, знесли вступне і лікарські оглядини, бо і так суть у них членами сліпі, криві, та піяки; і то такі, для котрих аж корт заборонив всім сальоністам давати якінебудь нап'ятки, в доказ чого маємо в руках письмо із самого корту; опісля зачали горячу агітацію по сальонах, якої цілю було поборювати найперше о. Білянського, котрий наче з горла вирвав презбітерії нашу церкву, в якій уже через 4 місяці перед його приїздом господарили презбітеріянські „піпи“ і записав її на Преосьвященного Сотера, а тим самим і підтяв силу презбітерії в самім корені, а потому поборювати і наш відділ і аж так єднати нових членів до ледви дихаючого 13-го від. нового Союзу. Но сальонова агітація не увінчала ся успіхами, бо презбітерія позискала тільки одного члена...

Розумієсь, що такий здобуток не міг вдоволити д. Шарака, як організатора презбітерії при 13-ім відділі і проте він з пімсти чи злоби, а може з обоїх разом, взяв ся на спосіб і нуж смарувати в газетах „попа“ Білянського, а з ним і урядників 8-го відділу Р. Н. Союзу, роблячи їх злодіями перед цілим сьвітом; своє твердження він попирає навіть аж таким приміром: „Дня 15 липня с. р. відбував ся мітинг 8-го відділу Греко-Католицького Союзу, а контрольна комісія знайшла в касі недобір \$300.00“.

Панцю Шарак! А з котрого то пальця ви таке виссали? Бо ми є на стілько щасливі, що вас не маємо членом в нашій відділі, отже тим самим і ви не могли бути членом нашої контрольної комісії; ми знова, низше підписані, як члени контрольної комісії 8-го відділу Р. Н. Союзу, отверто і під присягою зізнаємо отут, що на згаданім мітингу дня 15-го липня знайшли ми усі рахунки тогочасного відділу в як найкращім порядку, та що і одного цента не забракло в касі.

І щож ви тепер, д. Шарак, на се? Чи далеким є ваш спосіб організування членів нещасного нового Союзу від способу організування звиродилої компанії подібних вам Пелешаків в Перт Амбой? А чи то тільки над вами обоїма плече днесє Ненька-Україна, як над звироднілими своїми синами? На жаль, компанія ваша нині більша і обняла, мов яка страшна пошесть, вже кількадесять плеїзів, де циганьством, ошущством і підлою клеветою баламутите і так уже бідний, нещасний наш нарід, розбиваючи його на чимраз дрібніші і собі ворожі частини; вашою роботою приводите його вже майже до розпуки, а бідний, нещасний Матері-Руси витискаєте кроваві сльози, завдаючи їй своєю деструктивною роботою чимраз то тяжчі, смертоносні удари. І ви, Шаракі, Пелешаки & Со., маєте може ще сьмілість називати себе сьвідомими поступовцями, патріотами? Ох, — коби вас наша Ненька-Русь і її вірні сини були віколом не знали, то булиб о много щасливіші, бо не чулиб нині того, так воночого боляка на нашій тілі, який мов страшний хроб точить наш організм і чимраз більше ослаблює і так слабії наші сили, та не бачилиб, як з Матері нашої, Руси, серед насємішок і наруги інших народів, здираєте послідну латану сорочку.

От така то робота патріотів Шараків, Пелешаків & Со. від нового Союзу! Вона вже раз повинна отворити очи нашого бідного робучого народа, аби їх оцінити як слід і зірвати з ними раз на все.

Не входимо тут вже в саму мораль життя д. Шарака і його компанії у Елмайрі Гайте, бо воно таке мерзенне, що і шкода паперу на се; вистарчить, коли скажемо, що їх Богом є їхнє черевко, а церквою — сальон...

Такі то „характерні“ одиниці працюють в користь нового Союзу! — Та нехай!... до часу збанок воду носить...

Контрольна Комісія 8-го відділу Р. Н. Союзу.

Павло Гурський,
Александр Варіан.

3 Tresckow, Pa.

Від довшого часу лунає по усій Америці вічевий гомін, всюди на вічах вискажує нарід свою кривду, своє гнобленє ляхським ярмом під конституційною Австрією. Всюди радять над тим, як визволити народного мстника, М. Січинського з важкої турми. Той голос вічевого дзвона дійшов і до нас, тай і в наших серцях зродило ся бажанє, зробити велике все-народне віче. Через дві неділі чули ми з проповідниць горячі слова о. Д. Хомяка, пароха з Макаду, завзиваючі на віче, назначене на день 27-го серпня, в гали Роберта Гвіра.

На референтів запрошено п. Марка Шеремету з Фогелсвіл, Па. і о. Д. Хомяка та п. Дмитра Капітулу з Макаду, Па. Що нарід є жадний просьвіти і розуміє вагу віча, найліпше сьвідчить про се обставина, що на наше віче прибуло множество народа; треба піднести тут і те відрадне явище на тім плеїзі, що на віче явили ся численно жінки і дівчата, що рідко мож стрінути на котрім плеїзі.

Віче отворив один з комітетових короткою промовою, звиваючи людей до карности, як рівнож висказуючи свою велику радість, що слова зазиву не пішли марно, чого доказом великий здвиг народа на вічу. На председателя віча покликано п. Гриця Фабіана, на заступника п. Йосифа Снеу, на секретаря п. Віктора Мазура.

Перший референт, д. М. Шеремета, обговорював справу М. Січинського. Він у своїй краснорічевій і обдуманій бесіді ядерно представив змагання нашого руського народа на поли просьвітнім, при чім обговорив деталічно деструктивну і ворожу роботу графа Потоцького, яка мусіла викликати діло Мирослава Січинського. В дальшій тягу бесідник візав присутних до підписування петицій за тим, який і для нас витав тернину із нашої стежки. У своїй бесіді він не поминув також і тих руських академиків, чи-словом 99, котрі зістали засуджені польським судом. Бесіда тревала майже дві години, та нарід радо і охочо її слухав.

Другий з черги забрав голос о. Д. Хомяк. Він реферував в справі шкільній, малюючи яркими словами темноту нашого народа і вказуючи на ню, як на одинокую причину нашої неволі. Його слова були такі трюгаючі, що на гали почув ся плач; своєю щирою і пориваючою бесідою о. Хомяк на-конець рівнож заохочував нарід до підпису петицій. Бесіда тревала повисше годину і видала сейчас гарні наслідки, бо вічевики, загріті словами референта, зложили значну квоту на українську приватну гімназію в Збаражі.

Третій реферат забрав п. Дмитро Капітула з Макаду. Він говорив про наш Руський Народний Союз і кликав присутних грімкими словами до організації, братерства і єдності та до безпеки своєї родини. Бесідник говорив довший час і викликав серед присутних велике одушевленє, так що порішено в найблизшій часі заснувати новий відділ Р. Н. Союзу в Тресков, Па.

По бесідах приступили присутні до підписування петицій; зібрано підписів 180. Гроші на згадану повисше ціль жертвували: о. Хомяк, Д. Капітула, Ю. Вітушинський, П. Шеретій, К. Кривошня, С. Кравчук, Г. Фабіян і Й. Сиса — по одному доларови; по 50 центів жертвували: А. Процик, М. Зарічний, В. Карабан, І. Онуляк, І. Яворський, П. Яворський і С. Кирік; по 25 центів: Біндас, Гут, І. Камінський, Б. Кравчук, І. Шеретій, А. Пелех, Ф. Бабій, О. Хемій, С. Гапанович, Ю. Мельник, Й. Кравчук, П. Хемій, С. Гронський, В. Вера, Г. Хамлай, Я. Кравчук, К. Гуменюк, Г. Яворський і В. Мазур. — Разом зібрано \$16.80.

Тим всім, що зложили свої лепти, складаємо сердечну подяку.

Юліан Вітушинський,
організатор віча.

Січовий похід.

На нуту: „Соколи, соколи!“

У Січи! у Січи! гуртуймось брати,
Най слава козацька востане,
Най клич наш побудить дрімучі хати,
Взиває зривати кайдани.

Боролись завзято колись то діди,
Кістками степи укривали,
В кітлах розжарених калились вони,
На палях у Турка поналили.

До бою! до бою! зве поклик і нас,
Та не на рушниці, шаблюки.
Инакша днес збруя, инакший бо час,
В нас збруя просьвіти і злуки.

Доволі сварились колись то діди,
Пора нам єднати ся нині,
Лиш влучности сильні добудуть сини
І волі і щастя Вкраїні.

Гей хлопці молодці! як мур всі тверді,
Погляньте на стяг наш там горі:
„Усі за одного, один за усіх!“
Сіє на наших прапорах.

Доволі ходили в ярмах вже діди.
Доволі згинати й нам спину,
Лиш сьмілим завзятем поставлять
[сини]
Вільну, самостійну Україну!

Слова Віри Лебедової.

„SVOBODA“ (LIBERTY)

THE RUTHENIAN WEEKLY

Published every Thursday at
83 Grand St., Jersey City, N. J.Published by
The Little Russian Nat'l Union
of America.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor

83 Grand St., Jersey City, N. J.

K. KIRCZOW, manager

83 Grand St., Jersey City, N. J.

Terms: Two dollars a year.

The largest circulation throughout the
United States, Canada and Europe.
The only advertising medium. Rates
furnished on application.Entered as second-class matter March
30, 1911, at the Post Office at Jersey
City, N. J., under the Act of March 3,
1879.**„С В О Б О Д А“**

часопись для руського народа в Америці і орган „Р. Н. Союзу“, виходить що тижня в четвер і коштує:

в Америці на 12 місяців \$2.00
до старого краю на 12 місяців ... \$2.00
в Америці на 6 місяців \$1.00

Оплачувати газету треба всегда з гори.

Гроші треба посилати в режістрованим листі, або через експресовий або поштовий моні ордер. Моні ордер, то є грошовий переказ, котрий дістанете від почтара або агента на експресовім офісі, пішліть на нашу адресу, бо без того ми не годні гроший дістати.

Адреса:

„SVOBODA“

83 Grand St., Jersey City, N. J.

Число телефону 498.

Дописи просять ся писати лишень на одній стороні картки. Дописи, непригожі до друку, нищать ся, накопи з гори не було зазначено, що жадає ся їх звороту і не було залучено марок на зворот.

„Народна Воля“ про нашу організацію.

В органі нового Союзу (ч. 11. з дня 24. м. м.) знаходить ся оригінальна передовиця п. н. „Новий Р. Народ. Союз і його вороги“. На вступі сеї передовиці „Народна Воля“ констатує, що „наша молоденька організація (себ то новий Союз) має повно ворогів, більше, чим ми може і сподівали-б ся“. Назвалили усіх тих своїх ворогів ворогами власного народу, зрадниками сьвятої справи — „Народна Воля“ пояснює своїм читачам, чому вона сю квестію порушила. „У відповідь скажемо — говорять орган нового Союзу, — що коли ми знати мемо сих ворогів, тоді й успішніше зможемо проти них виступати, боронитись. А коли справа дещо прояснить ся, тоді може й сі противники схаменять ся, стануть... людьми і настане — мир“.

Найбільшим ворогом нового Союзу, має бути після льогіки „Нар. Волі“, наш Р. Н. Союз. Се доказує „Нар. Воля“ ось такими словами:

„Коли берем ся за зладженє статистики наших ворогів, то на першій місці треба поставити т. зв. старий Союз. Організація ся, хоч на її органі, на заголовнім листі красуєсь напись-мotto: Влучности сила! — стараєсь на кождому кроці шкودити нашій справі, даючи сим наглядний доказ, що їм іде о лучність, але виключно під їх прапором, під їх напям. Ну, в таким розуміню, беручи льогічно, лучність перестає бути ідеєю а переходить в щось таке, що назвати можна хіба роздором. Як назвати

таке поступованє? Чи лиш той добрий, хто вступить до старого Союзу, лиш той щирый Русин Українець, хто там стане членом? А чим ріжнять ся оба наші Союзи? Чи в старім Союзі більше посмертного виплатят, чи може які інші користи мають члени? Противно, у нас зовсім інакше. У нас і воля народу є інакше пошанована і з виплатою посмертних запомаг коротша справа і нема таких страшних обмежень що до віроісповідання членів, словом більша свобода. І чому ж тут ворогувати?“

З обовязку журналістичного і з обовязку оборони нашої організації ми мусимо опрокинути деякі закиди „Нар. Волі“, вважаючи їх нестійними та хибними, а через те для нашого загалу шкідливими.

Наперед констатуємо, що напись-мotto нашої організації: Влучности сила! — потоптали не ми, не члени старого Союзу, але ті „герої“, що з того Союзу вивтікали. Коли наша організація була справді в небезпечности, то обовязком усіх „козацьких нападків“ було: держатись кріпко сього мotta і не лишати організації на поталу клерикалам!.. Хто в смертельнім страху утікає з поля боротьби і ховаєть ся по лісах та очеретах, сей недостойний назви борця-козака! Таких людей, що не зносять вони стрільного пороку, що кидають об землю своє оруже на вид приближаючого ся неприятеля, — називаємо звичайно боягузами або трусами. Трусами в повнім значіню того слова okazали ся панове молодці в теперішнього нового Союзу. Вони перелякали ся „попів“, лишили свою стару організацію на божу волю і — дали погам знати... Колиб наш Союз був організацією військовою, так як прим. колишня Запорожська Січ, то всіх тих втікачів-дезертирів треба було вистріляти, а в найліпшій разі порядно вибатожити!

Зрозумійте нас, панове товариство від нового Союзу і признайте рацію правді. Не в тім лихо, що ви заложили новий „козацький кіш“, а в тім, що оставились без бою старий табір і лишили його на поталу ворогам... Не робіть себе героями-побідоносцями тоді, коли ви лише нужденними трусами. Адже зі старого Союзу вас ніхто не виганяв, ви самі пішли, самі скапітулювали. Ви готові сказати, що нас виключили з нашої організації деякі немилі вам ухвали послідної клівлендської Конвенції. Сей аргумент не має ніякої стійности, бо сі ухвали (як би були переведені) дотичили головно новоприступаючих членів, а не тих, що вже в Союзі були. Сей аргумент не може устояти ся еще і з того powodu, що ухвали одної Конвенції не рішають еще про цілу будучність даної організації. Що ухвалить одна Конвенція, се може знести друга. Два роки — то ще не цілий вік, а що на клівлендській конвенції „попсувало ся“, се можна було в протяг двох літ дуже легко напразити... Панове новосоюзовці забули чомусь на сю обставину. Вона гукнула кілька разів: „На гак з попами!“ і ні сіло ні пало — заснували нову організацію, запозичаючи ся від старої назвою.

Ся позичена, чи може тільки перебрана від старого Союзу назва нової організації могла іде бути яко тако оправдана доти, доки в повітря висіла ухвалена клівлендською Конвенцією зміна назви нашої старої організації. Колиж ся зміна назви старого Союзу іза відомих причин не послідувала, то яким правом нова організація назвала себе: Руський Народний Союз? Як назвати таку „льогіку“ і таке поступованє? Чи провідники нової організації не

бачуть, що два „Руські Народні Союзи“ — се баламуцтво і морока? Хіба ми маємо вирікати ся назви своєї старої організації тому, що „поступовцям“ вона подобала ся?... І хтож робить між народом кириню: старий, чи новий Союз?

Не розуміємо, чому „Народна Воля“ накидаєть ся на наш прапор і на наш напям. Чи прапор нашого Союзу не народний? Чи напям нашої організації і її органу шкідливий для руського народа? Якими доказами, або хоч аргументами, переконає „Нар. Воля“ своїх читачів, що старий Союз поплямив колинебудь свій прапор, а своїм напямом наніс ганьбу руському імені? Чи ся обставина, що ми побіч прав нашого народа боронимо також скомпліктованих справ нашої церкви (не попів!) дає „Нар. Волі“ право називати нас „ворогами власного народу, зрадниками сьвятої справи“? Ні! „Тут щось не до речі, хоч голос козячий“... У „Народній Волі“ є якась своя питома „сьвята справа“, якої ми „грішні раби божі“ не в силі відгадати...

„Нар. Воля“ питаєть ся: „Чи лиш той добрий, хто вступить до старого Союзу, лиш той щирый Русин-Українець, хто там стане членом?“

На се питає ми відповідаємо так: І в старім і в новім Союзі є добрі люди і щирі Русини-Українці; і в старім і в новім Союзі є багато людей нетямучих, а навіть кириників. Се зовсім не дивно, коли зважимо, що иноді діти одного батька-матери не йдуть одною дорогою. Люди і людська лучають ся всюди і у всіх народів. Ми, Русини, як не гірші від других, то певно не ліпші... Ми не хочемо вихвалювати публично ані своєї організації, ані її членів, але не можемо тут не зазначити, що в старім Союзі є більше число добрих людей і щирих Русинів-Українців, ніж у вас, у новім Союзі. Навідворот, скількість недобрих людей і не-щирих Русинів-Українців зменшила ся у нас значно від часу клівлендської Конвенції... Се факт!

На питає „Нар. Волі“: „Чим ріжнять ся сі оба наші Союзи?“ — відповідати не будемо, бо „Нар. Воля“ відповіла вже собі сама. Вона ж каже виразно: „У нас і воля народу є інакше пошанована і з виплатою посмертних запомаг коротша справа і нема таких страшних обмежень що до віроісповідання членів, словом більша свобода“.

Не станемо тут спорити з „Нар. Волею“, особливо тоді, коли вона хвалить ся на цілий рот себе і свої діти... Адже з тою „більшою свободою“ деяких урядників та поодиноких членів нового Союзу ми вже мали нагоду познакомити ся. Пан головний організатор від нового Союзу закидає всіх членів нашої організації своїми відозгами, в котрих не щадить своїх „бабійовських похвал“ „старому, знемоцілому Союзові“... Він інтригує поміж членами нашої організації і стараєть ся відірвати від неї цілі відділи. Він вишукує собі до помочи „своїх людей“ і обіцяє їм за зраду і кириню аж по сто долларів! Він вішає всіх собак на наших урядниках і закидає їм навіть просто злодійство! Деякі знов „організатори“ від нового Союзу нападають нечаяно на безборонних людей і розвалюють їм голови, ще інші вдирають ся в родинні справи нелюбих їм старосоюзців і їх публікують і т. д. Га, як „Нар. Воля“ так розуміє „свободу“, то тоді новий Союз має чим величати ся; тоді і ми мусимо признати, що між старим і новим Союзом є велика різниця!..

„Народна Воля“ сподіє ся, що „коли справа дещо прояснить ся, тоді може й сі противники (значить:

противники нового Союзу) схаменять ся, стануть... людьми і настане — мир“. Ми сього сподіваня „Нар. Волі“ не поділяємо, бо коли вона сама і її хлібодавець — новий Союз покористувати ся муть на дальше такою „свободою“, то тоді буде зельми тяжко поробити з нас „людий“ і завести — мир.

**Церковне торжество в Елізабет.
Н. Дж.**

День 20-го серпня с. р. запиметь ся на довгий час милою згадкою в пам'яті гр. кат. Русинів в Елізабет і околиці. Іменно в тім дни відбулось там посв'яченє гр. кат. парафіяльного цмнтаря, якого то чину довершив наш Владика, Преосв. Сотер. Тому, що се торжество випало дуже красно і величаво, годить ся воно, щоби подати його до відома ширшого загалу американських Русинів. Отже до речі.

В суботу, себто 19-го серпня, по год. 6-ій вечером залягло стацію пенсильванійської залізничі в Елізабет много народа. Прибули там всі місцеві Братства корпоративно, з відзнаками, хоругвами і з баклою; заїхали екіпажі, один запряжений в чотири сиві коні, призначений для Владики, а другі звичайні, для інших гостей, а із сьвященства явили ся на стації: ньюйорський декан о. Н. Підгорецький, о. сов. Й. Чаплинський з Перт Амбой, Н. Дж., о. Д. Добротвор з Йонкерс, Н. Й., о. П. Понятишин з Ньюарку, Н. Дж., о. Ал. Улицький з Джерзі Сіті, Н. Дж. і місцевий сьвященик М. Лисак. Кілька минут перед 7-ою годиною задуднів залізний поїзд (трєн) з Філадельфії, Па. і на стації Елізабет станув Преосв. Владика враз зі своїм брагом, Йосифом. Находячі ся на платформі в горі згадані сьвященики, як також старшина місцевих Братств, обступили Владика в колесо. Іменем елізабетської руської громади привітав Архієрея п. Василь Ловчик такими словами:

„Ваше Високопреосв'ященство, Достойний Гостю! Велику честь і радість зготовили Ви нам, Преосв'ященний Владико, що зволили прибути до нас як той добрий отець до своїх дітей, щоби в часі милого нам Вашого побуту розвідатись, що нас болить і нам долягає, і щоби, дізнавшись про все гаразд, подати нам кілька слів потіхи і вітпівської поради. Тимто прийміть до відома, що Ваша гостина у нас запишет ся золотими буквами в наших серцях і згадка про Вас не затреть ся між нами ніколи. Дуже радуємо ся і тішимось, що Ви загодили до нас, бідних заточенців. Ми витаємо Вас, Владико, щирим серцем, і наша хата все стоїть для Вас отвором. Заразом, як вірні Ваші діти, складаємо Вам сердечну подяку за труд, що Ви до нас прибули. Нехай Бог милосерний кріпить Ваші сили і дає Вам залізної витривалости в Вашій тяжкій праці. Жийте нам і трудіть ся для добра нашої церкви і нашого народа на многая і благая літа!“

Повитавшись потім зі всіма, зішов Владика з платформи на діл, на улицю, усів в призначений для нього екіпаж, сьвященики заняли місця в других повозах і зі стації рушив похід найкрасшою і найрухливішою улицю, Broad Str., до приходства, що знаходить ся при Pearl Str. Братства машерували чвірками, банда гра-ла відповідні марші, а капітани Братств на конях становили почетну сторожу, дучи по обох боках екіпажу Владики. Цілий сей похід через місто представляв ся дуже імпазантно, а Американці, що мимоходом кажучи,

люблять всякі паради, виглядали з вікон сусідніх камениць або виходили зі своїх склепів і офісів та придивлялись всему з цікавістю. Многі знов, доторкаючись або підносячи своїм звичаєм лише на кілька цалів в гору капелюхи, витали з респектом нашого Владика. Відтак припинився на хвилю весь похід при приходстві, з якого повівали звільнистий американський прапор і синьожовтий прапор український. Тут перемінив лише Владика свою подорожню одіж і похід подав ся в тім самім порядку в сторону до церкви, що знаходиться неподалік на розі South Str. і Grier Ave.

Вкінці станув похід у своїй цілі — при церкві. Народа було вже тут повнісью. На своє торжество прибрали Елизабетчани невеличку свою церковцю так, як лиш можна було прикрасити. При вході звисали американські і українські хоругви, а двері обмало вінцями з чатини. В середині було повно живих і штучних цвітів, підпалі церкву обмережано гірляндами з американських і українських красок, а світло з павука серед церкви і з олтарів аж хапало за очі, бо вже був вечір по год. 8-й. Від фіртки аж до олтаря усталились в шпалір члени місцевих Братств зі свічками в руках і Владика, випереджувані дівчатками в білих суконках, що сипали йому з кошичків цвітів під ноги, увійшов до церкви. Тут у дверях місцевий священик привітав Архієрея короткими, но сердечними словами, вручаючи йому на знак підданости ключі від церкви. Потім відслужив Владика молебень при асистії присутніх священиків, а відтак держав він проповідь, в якій протиставив життю чоловіка після Христової науки жите після новомодної, фальшивої просвіти. Проповідь тривала 3 чверти години і не потребує мабуть згадувати, що поривала вона уми і серця вірних. Нарешті вкінці введено відповідні многолітствія і так закінчилося елизабетське суботнє свято, чи властиво вступ до свята.

На другий день, себто в неділю около 9. год. з рана перетягнули після американського звичаю місцеві Братства в параді і з бандою головними улицями міста, хоча немов замаркувати, що в Елизабет сей день є днем руським. На дворі стояла прекрасна погода і в місті на улицах всюди можна було подивитись наших людей, які прямували в сторону руської церкви, а около 10. год. церква і вся площа коло неї були вже переповнені місцевими таки людьми, себто елизабетськими прихожанами. Здвиг народа зріс до ще більших розмірів, коли льокальні залізні поїзди (трени) між 10. а 11. год. перед полуднем привезли много наших людей і цілих Братств в комплті з доколичних місцевостей. Щоби бути точним, як також на похвалу тих Братств, що не пожалували ні труду ні коштів прибути до Елизабет, я виміню їх на отсім місци. Отже так: 3 Нью Йорку приїхало Сестрицтво сьв. Ольги; з Джерси Сіті Клуб Поступовий і Братство сьв. Стефана Первом.; з Нью-арку приїхали корпоративно з відзнаками і прапорами Братство сьв. Волод., Бр. сьв. Івана Хрестителя, Бр. Богдана Хмельницького і „Соколи“ у своїх мягких, сірої краски капелюхах; з Пасаїк Запорожська Січ і Бр. сьв. О. Николая; з Картерет Бр. сьв. Арх. Михайла; Братства з подальшого трохи Перт Амбой вислали від себе делегатів, між котрими був знаний тут в околиці і поважаний всіми п. Ваверчак. Розуміється, що крім чужих Братств зійшлися в неділю всі місцеві Братства, а є їх 5, іменно: Бр. сьв. Волод., Бр. сьв. Арх. Михайла,

Запорожська Січ. Бр. Мир. Січинського і Сестрицтво сьв. Ольги так, що всіх Братств in corpore було 15.

О 10½ год. перед пол. зібралися ті Братства перед приходством і в їх супроводі, чотирокінним екіпажем, приїхав Владика до церкви на Службу Божу. До Сл. Божої станув Архієрей і двох священиків, іменно оо. П. Понятишин і Е. Сидорак з Пасаїк. Проповідь була при кінці Сл. Божої і розуміється само собою, що мав її Владика. Як предмет до проповіді взяв собі Архієрей євангельську притчу про добре зерно і кукіль і пристосував зміст цієї притчи до життя чоловіка. В останній же часті своєї проповіді звернувся Владика спеціально до елизабетських Русинів і підніс їх привязане до своєї церкви, їх миролюбність і жертволюбність для доброго діла, як також дякував всім Братствам місцевим і позамісцевим, які зійшлися в той день до Елизабет. Ся проповідь Владика в церкві була під кожним зглядом знаменита. Пророчисті, із глибини серця пливучі слова достойного Провідника брали, так сказати-б, в полон слухачів, що з запертим віддіхом і блискучими від сліз очима лапали кожне слово проповіді... І слухаєш, чоловіче, такої проповіді, слухаєш таї наслухатись не можеш... і так воно здавалось, мов би огненні слова Владика відривали чоловіка від землі і казали на все забути... Таї справді, хоч Архієрей проповідав звиш годину і хоч в церкві задля натовпу народа було душно і піт спливав каплями по спині, то однак на присутніх в церкві не мож було додати найменшої навіть утоми. Ну, най вже говорять, що хто хоче, а такого проповідника, як наш Владика, не так легко знайти... Опісля були ще многолітствія і около 2. год. зполудня Сл. Божі скінчилась. Годиць ся ще тут додати, що в часі Служби Божої співав мужеський хор, який протягом кількох лише тяжків накладом великої праці з'організував місцевий дяко-учитель п. Шеремета. Но йдім далше.

По Службі Божій наступила п'ятнадцятихвилинна перерва, в часі котрої Владика поснідав на приходстві, а відтак всі Братства і люде, що були в церкві, пустилися в похід на цминтар, що лежить доброї пів години ходу від церкви. Сей похід упорядкував ся так, що кілька Братств маперувало перед повозом, в котрім їхав Архієрей, а інші Братства йшли за повозом; за тими Братствами слідували ще 4 повози і 2 самоходи, а відтак в суміш йшли люде так свої, себто прихожане, як і чужі, значить з інших місцевостей. Як попереднього дня так і тепер 6 капітанів на конях їхало поруч екіпажу Владика яко почетна сторожа. По дорозі прилучалися до походу різні люде чужої народности, як Поляки, Литовці, Німці і Айриші, бо руський цминтар лежить в тій стороні за містом, куди в неділю пополудни люблять Елизабетчани виходити на прохід. Безперечно, що в поході брало участь кілька тисяч народа, а коли подивитись було на него з гори, то подобав він радше на якусь богомольну прощу, ніж на звичайний похід.

На цминтарі поблагословив Владика при асистії оо. Улицького і Чаплинського насамперед воду, відтак посвятив хрест, споруджений за ціну 250 дол. заможнішим елизабетським Литовцем, п. Ант. Петрушкевичем, а потім слідувало посвячене самого цминтаря. По тих церковних дійствах проповідав знов Владика. Говорив він про кончину чоловіка, заохочував до чесного життя, а в кінці дякував згаданому п. Петрушкевичеві, що

він, спочуваючи Русинам, уфундував на руській цминтарі хрест своїм коштом. Такий предмет проповіді, як кончина чоловіка, є вже сам собою вражливий, а коли додати до сего, що Владика проповідав взагалі з пиломним собі жаром, то не буде дивно, що в часі цієї проповіді на цминтарі многи заливалися горячими слезами. Врешті відслужив Владика панахиду за тих померлих, котрих похоронено на цминтарі ще перед його посвяченням, і на тім около 4½ год. з полудня закінчилося елизабетське торжество.

О 8. год. вечером відбулася на приходстві спільна вечера, до котрої заішло крім Владика 8 доколичних священиків, 3 знатніших Американців з Елизабет і секретар австрогогорського генерального конзуляту в Нью-Йорку, п. Александер Грав-Вандмаєр зі своєю нареченою, американською Miss. При вечері вношено тости по руськи і по англійськи і серед милої гутірки протягнулася вона до 11. год. вночі. На другий день рано відїхав Владика до Філадельфії, Па.

Належить ще додати, що на другий день, себто в понеділок, місцеві англійські часописи „Elizabeth Daily Journal“ і „Elizabeth Evening Times“ помістили на перших шпальтах статі, в котрих описали широко, зі всіма подробицями ціле елизабетське руське свято.

* * *

Ось таке торжество відбулося на дни 20. серпня с. р. в Елизабет, Н. Дж. Як я вже на початку цієї статі згадав, випало воно величаво; Русини в Елизабет витали нашого Владика так сердечно, як може не витали його доси ще нігде в Америці. І взагалі про елизабетську руську громаду треба сказати, що вона може служити приміром для других наших громад в Америці. Коли по інших наших громадах є нераз за-для церкви повно незгоди, сварні, а навіть бійки, то в Елизабет є мир, згода і однодушність. Нема там ніяких партій та роздорів, нема хунів-босів, що хотілиб лише в церкві розказувати і які для особистих своїх цілей готові нищити свою церкву. Коли по інших місцевостях (плейзах) наші Русини дають баламутитись всякого рода зайдам і за миску сочевиці покидають свою церкву та йдуть на службу до Москалів або Німців і Скошменів (як ось наші презбитеріане), то Русини в Елизабет держаться кріпко своєї матери-церкви і за ніщо в світі її не покинулиб. І для того не диво, що елизабетська руська громада хоч і не так велика числом, поступає наперед. Минулого року виплатили тамешні Русини решту довгу, який ще тяжів на церкві, сего року могли вони вже купити цминтар за 1.500 доларів, а в короткім часі возмуть ся вони до будови нової церкви.

Ну, таї честь Вам най буде і слава, панове Русини в Елизабет, Н. Дж.
о. П. Понятишин.
Newark, N. J. Aug. 25. 1911.

На приватну укр. гімназію в Збараж.

На вічу в Trescow, Pa., на дни 27. серпня зложено - - \$16.80 (Імена жертводавців подано в дописи в Trescow, Pa., поміщений в тім-же числі. 163

Потреба робітників

до майнів, каміньоломів, залізних доріг, цеголень, на фарми, до реставрантів, салюнів і до готелів. Потребуємо також людей фамілійних і самотніх дівчат до фабрик близько Нью Йорку. Голоситись на адресу: A. Miller, 196 E. 3rd Str., New York, N. Y. 36-39

ВЕЛИКЕ ПРЕДСТАВЛЕНЕ.

Члени Аматорського Кружка в Alden Station, Pa. відіграють дня 16 го вересня с. р. отсі дві штуки: 1

СТРАЙН

Сценічний образ в трох діях в житті хліборобів в Галіції. Написав Н. Струтинський.

ВИСТУПАЮЧІ ОСОБИ:

Володимир Підскавнич, титовий „латка“ середніх літ.....	І. Вельгош
Решетий, чоловік старший.....	П. Рипко
Настуля, його дочка.....	П. Машлик
Маруся, подруга Насті.....	М. Волошанович
Іван, жидівський пошпач.....	С. Машлик
Семен, академік.....	А. Сивулич
Василь, молодий господар.....	М. Кароль
Василь, його жінка.....	Е. Лячак
Никола, молодий парубок.....	А. Волошанович
Матій, „.....“.....	М. Волошанович
Мордко, арендар.....	С. Макарик
Павлушко, школяр.....	І. Рудавський
Юрко, „.....“.....	І. Рипко
Жандарм.....	М. Полянський

II.

Два домики і одна фіртна

Комедія в одній дії. Написав Лев Лотоцький.

ОСОБИ:

Шершоник, кравець.....	М. Волошанович
Катерина, його жінка.....	М. Лячак
Терен, їх дочка.....	Е. Блішак
Веретілька, столяр.....	С. Машлик
Ганна, його жінка.....	А. Вельгош
Антій, їх син.....	І. Вельгош
Фіртка, челядинка в Шершоника.....	Ф. Макарик
Жмурок, челядинка в Веретільки.....	І. Васенда

Обі ці вистави відбудуть в Town Hall, в Alden Station, Pa. точно о г. 7-30 веч.

Режисер: п. Мих. Щитинський.

Ціни місць: 50, 35, 25 і 10 цнт.

Весь дохід призначає ся на місцеву гр. нат. церкву.

Канцелярія адвокатська і нотаріальна.

РОДИМЦІ!

Для Вашої охорони перед ріжними п'явками та ошустами зложено і запроголовоано в суді бюро, що дає пораду в справах правних старокравих (продаж, купно, заміна, контракти, повновасти), та увільнює від асентерунку і вправ військових. Зголошуватись просимо на адресу:

General Information Bureau

409 EAST 5th STR., NEW YORK, N. Y.

РОДИМЦІ!

Коли зістались ким скривджени, чи покалічені при роботі, коли хто з Ваших рідних вістав забитий при роботі в фабриці або желізняці — зголошуйтесь до нашого бюро, а отримаєте всяку правну пораду даром від знаменитого американського адвоката і оборонця, О. Дреге. Зголошуйтесь до:

General Information Bureau

409 EAST 5th STR., NEW YORK, N. Y.

ПЕРЕСУДИ.

Отся людина, що з гори є упереджена проти чогось і не слухає ніяких доказів, а навіть легковажить собі факти, називає ся фанатиком. Пересуд ніколи не довів до нічого, ніколи не поміг нікому, бо держить постійно чоловіка в засліпленню. Поміж людьми вкоренив ся найбільший пересуд проти готових ліків, вироблюваних в більших скількостях. Се, з одного боку, є по части оправдане, але в многих случаях знова зовсім лишене всякої підстави. Возьмім за примір Трієра Американський Еліксир Гірського Віна. Відложіть на бік Ваш пересуд, а переконаєте ся, що сей лік складає ся з чистого, цілковито доспілого, червоного вина та з вибраного зілля, найбільше skutочного на усі болі жолудка та недомагання внутренностий. Переконаєте ся, що отсей лік є одинокий на всякого рода обструкції, тупі болі голови, ревматичні і невральгічні напади, болі крижний, кольки, біль жолудка, недомагання в травленню і тиснене. Ваш пересуд сейчас змінить ся. По всіх друготорах.

JOS. TRINER

1333-1339 S. Ashland Ave. Chicago Ill.

ПОШУКУВАНЕ.

Де є Гнат Грицків, 17-літний хлопень, через пів року знаний був під адресою: Box 247, Elmsford, N. Y., тепер вже рік нема про нього вісти. Хто би о нім знав, що ся з ним приключило, або він сам, сли живе, най подасть вість до батька: ФЕДОР ГРИЦКІВ, 608 Frontenac Str., Montreal, Que., Canada.

Бабійовий „Progress“.

Від п. Мих. Югаса з Скрантон, дістаємо два вельми цікаві письма, які наводимо ось тут в цілості для схарактеризованя п. Бабія, як головного організатора „Нового Р. Н. Союзу“.

Наперед подаємо лист п. Бабія до п. Югаса. Ось він:

Olyphant, Pa. Aug. 18. 1911.

Впов. Пане Югас! Що властиво чувати з Вашим відділом? Що ще не здецидувались до нас прилучитись? Ся Вам самому неможливо се зробити, то я Вам поможу. Можете мене колись закликати, а я би поговорив з Вашими урядниками, а потому міг бим прийти на мітинг і там також представивбим загально ціль нашу.

А не забувайте — се, що я обіцяв для Вас є певне, що при тім будеге могли заробити собі яких 100 дол.

Посилаю Вам дві мої відозви, перечитайте з увагою, і дайте другим, най осудять наш „Progress“. (Слово „postup“ пише ся по англійськи „progress“, а не „progres“. — Пр. Ред.)

Що нового чувати коло Вас? Напишіть де що цікавого.

Шлю Вам гримке гаразд

Мих. Бабій.

Сей лист надіслав п. Югас на адресу Гол. Фінанс. Секр. Р. Н. Союзу, п. С. Ядловського, додаючи від себе ось таке письмо:

Scranton, Pa. Aug. 27. 1911.

Високоповажаний Добродію!

Через великі авантури в нашій місцевості я вже не знаю, що маю робити. Кількох „поступовців“ від нового Союзу вдерло ся в наше Братство сьв. Василя (Відділ 229 Р. Н. Союзу) і роблять нам безконечні неприємності. А що вони не можуть довершити між нами свого діла (і певно його ніколи не довернуть!), то бодай кидують поміж спокійних людей кістку незгоди і тим поки-що вдовольняють ся та потішають ся взаімно. Що вони, ті зрадники, ступають слідами Юди Іскаріота і раді би продати наш Руський Народний Союз за 30 чи кілька там „сребренників“ — се щира правда і про се ми тут всі дуже добре знаємо.

Вам може не відомо, якими то круглими стежками намагають ся деякі урядники від нового Союзу привабити для своєї немічної організації нових, несвідомих членів. Вони не перебирають в средствах і всюди, де тільки можуть, підкопують повагу нашого старого Союзу, або і розбивають на гладкій дорозі сю нашу рідну і для нас догідну та дорогу організацію. На доказ своїх слів засилаю Вам в приложі письмо від організатора нового Союзу, п. Бабія з Оліфанту.

Прочитайте се письмо уважно і покажіть його також иншим своїм товаришам-урядникам. По прочитаню відішліть мені сей „документ“ назад до мого дальшого ужитку. Я тим Бабіювим письмом отворю очі неодному затуманеному або побаламученому „Бабіюцкови“.

Як уважаєте, що сей Бабіювий лист бадає ся до прилюдної відомості, то прошу опублікувати його в „Свободі“, нехай всі члени нашого Союзу мають нагоду познакомити ся з п. організатором нового Союзу і з його чеснотою та характерністю.

З поважанем

Михайло Югас.

Допись.

3 Mahanoy City, Pa.

У нас ціле наше житє та весь рух політичний спочиває в руках John-a Schmith-a, котрий є заразом і головою нашої церкви. — Він як проводир усього руху тримає собі в парохії до помочи о. Кубека, котрий не займає ся зовсім справами церковними, але робить унгарську політику. Вправді ми читали в 39-ім числі „Американського Руського Вістника“, що в нашій парохії панує спокій, та ми таки зі здивованєм мусимо запитати ся: де-ж той спокій? Через що попереходили люди на шизму? Хто зробив роздор між народом, як не о. Кубек? Такий то є спокій в нашій парохії. Люди в піст ходять на танці, балі і весіля, бо о. Кубек не має коли напіннути нарід, як має заховувати ся в часі посту.

Schmith, котрий доробив ся з нашого народа тисячів, не гочує ся зовсім до обовязку віддячити ся тому народови; забув вже небога як шлейта пікував. Свому чоловікові він тепер не допоможе, хоч би видів, що той з голоду вмирає. А люди сего наче не бачуть. Йдуть гурмою до його склепу, хоть є досить своїх людей, котрі наробили ся для добра народа і дальше йому добро роблять; чомуж їх склепи оминаєм, а йдемо до свого лютого ворога, котрий дре шкіру з людей, як може, щоби лиш збільшити свій маєток? Чи-ж не є се нашим народним обовязком тримати ся поклику: „Свій до свого“?

Шизматики, котрих в нас є щось около 50 люда, незадовго покажуть нашому народови, як то вони далеко поступили. А се буде цікаво, що зроблять сі зацефанці. Коли наші люди хотіли заложити читальню „Просвіти“, то вони руками і ногами боролися ся перед сьвітлом. Навіть наш пан „дячок“ казали, що книжки з Товариства „Просвіта“ суть до нічого і не мають жадної вартости для нашого народа; він виговорює перед шизматиками, що Українці, то самі не віри, волоцюги і т. и. Шкода, що се має бути „свій“ чоловік.

Встид і ганьба для наших людей, що про вічо не дбають, тільки про своє черево! Схаменіть ся, люди, і придивіть ся близьке господарці деяких ваших „просьвітелів“, бо по тому буде за пізно!...

Незнаний.

Русини Українці!

Як відомо дня 25. червня 1911 р. на Всенароднім Вічу в Пітсбургу ухвалено утворити фонд імені бл. п. о. Николая Стефановича на приватні руські гімназії в Галичині.

Як дорога була особа бл. п. о. Н. Стефановича для Американських Русинів, так дорогою остане і пам'ять про него. Пітсбург мав славу не лише в Америці, але і в старім краю завдяки тому, що довгі літа бл. п. о. Николай був душпастирем в тім місті. Бл. п. о. Николай живо інтересував ся не лише долею нашої Церкви, але і справами народними, так в старім краю, як і тут, в Америці, і его то заходом утворено фонд імені Мирослава Огинського. Коли бл. п. о. Николай бачив, що Русини двигають ся та добувають собі лучшу долю, тішив ся, а найбільше тішило его, що Русини, поставивши собі девізою „в школі наша будучність“, стали закладати рідні школи, приватні українські гімназії. Наколи Руський нарід в Галичині тягне ся з сьватного, щоби бідним селянським дітям дати спрому учити ся в рідній школі і між жер-

тводавцями на рідну школу знаходимо не лише урядників, сьвященників і учителів, але і безліч селян і міщан, то прямо гріхом бл. п. о. Николая Русини Американські не прийшли в поміч своїм братам. Думаємо, що кождому ясно, дячого віче в Пітсбургу ухвалило візвати Русинів до складання жертв на приватні українські гімназії в Галичині. Гроші на ту ціль узбирані назве ся фондом імені бл. п. о. Николая Стефановича, щоби вшанувати пам'ять скромного, а притім великого патріота, котрий мав щире, необлудне, золоте серце, котрий нікому зла не бажав, а нарід Руський любив більше як пересічний інтелігент-Русин, будучи сам народоцем і народолюбцем в цілім значіню тих слів.

Не вартє той зватись сьвідомим Русином, хто пожаує цента на фонд імені бл. п. о. Стефановича!

Підписаний Комітет просить отже всіх сьвідомих Русинів, щоби до нового року кождий зложив що найменше \$1.00, а кожде братство Р. Н. Союзу після своїх сил щоби зложило відповідну жертву.

Підписаний Комітет має надію, що в річницю смерті бл. п. о. Н. Стефановича збере ся фонд \$2.000, а колиб Господь Бог позволив зібрати більше грошей, то надвижка буде служити до утворення фонду на школи руські в Америці.

Сини і Доньки безталанної Русини України! Збирайте на фонд при всяких нагодах і засилайте гроші враз з виказом до п. А. Бучака, виписавши чек або моні-ордер на імя: М. Porada.

Адрес до п. А. Бучака є такий:

Mr. A. Buczak,

1401 Carson St., S. S. Pittsburg, Pa.

Комітет:

о. М. Данилович, председатель.
Т. Гут Кульчицкий, заступник,
М. Порада, касіер,
П. Феш, заступник,
А. Бучак, секретар,
Л. Багрий, заступник.
о. Ол. Ротко, контрольор,
Іван Федан, контрольор.

ВИКАЗ ЖЕРТВ НА „УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ДІМ“ В НЬЮ ЙОРКУ.

В 34-ім ч. „Свободи“ квітовано . . . \$307.99

Гр. Щербатий, член Товар. „Гайдамаки“, від. І. в Нью-Йорку зібрав: 2 дол.: М. Гайда; по 1 дол.: І. Петрів, А. Фльорно, С. Гайда, І. Копельницький, Д. Шандрівський, П. Кізік; по 50 цнт.: І. Короташ, О. Куйбіда, Ф. Касів, І. Голоса, М. Федів, І. Ушелко, Р. Слюзарчик, С. Слюзарчик; по 25 цнт.: А. Міхта, С. Малешка, А. Хоритон, Г. Моргон, Г. Керниш, Г. Дороши, А. Сліцер, Т. Крука. — Разом \$14.00

Загальна сума . . . \$321.99

Зіставлено:

Дотеперішний прихід . . . 321.99

Розходи:

За книги касові . . . 4.25
Кореспонденція, як переписні листки, марки, папір, чорнило . . . 1.03
Книжочки колекторські . . . 6.00
Завдакок на галю, на концерт . . . 5.00
За галю на мітинги . . . 2.50

Всього розходу . . . \$18.78

Загальний прихід . . . \$321.99

„ розхід . . . 18.78

Остає в касі . . . \$303.21

За Комітет:

Яків Корнат, предс.,
Стефан Чосник, кас.,
Іван Матейко, секр. фін.

НА ПРИВАТНУ УКР. ГІМНАЗІЮ В РОГАТИНІ.

На хрестинах у п. Ф. Іванишина в Кол Рідж, Огайо, за почипом п. Н. Гевка жертвували: Гр. Кривіцький \$2.00; по \$1.00: Н. Гевко, І. Крупка, М. Ворона, І. Тритяк, М. Мотичок і Ст. Коццюх; по 50 цнт.: Ф. Іванишин, Й. Поливка, Ф. Поливка, П. Когут, В. Торбин, І. Цуприк і Марія Гевко; Марія Цуприк 25 цнт.; по 10 цнт.: В. Іванишин, Марія Іванишин і Кароліна Раф. І. Томащук 5 цнт. Разом \$12.10.

Жертви для родини бл. п. Микити Дитинника.

Для родини пок. М. Дитинника з Цвітової, пов. Калущ, Галичина, (на книжку Краєвого Союзу кредитового у Львові ч. 20.000) зібрав п. Іван Сенчина з Cleveland, О. поміж тамашніми Русинами квоту . . . \$21.00

Сі гроші вишле ся невагом враз з иншими жертвами до старого краю, а поки що складаємо отсим в імені родини помершого селянина-патріста сердечне спасибі всім П. Т. Жертводавцям з Клівленду, а з особна дякуємо п. І. Сенчині, що заняв ся сею збіркою. — Адміністрація „Свободи“.

ПОЗІР!

ПОЗІР!

Загально знаний в Нью Йорку і сколиди професор музики і дірігент власної оркестри

Г. Е. Смоленський

повідомляє усіх інтересованих, що теперішня його адреса звучить:

Н. Е. Smolen (Smolensky)

19 W. 112 Str., NEW YORK, N. Y. межи пятою а Lenox Ave. (гора міста).

ТЕЛЕФОН: 6660 HARLEM.

Іхати до мене можна сьбойом: „Вестфам“, відтак треба висісти на 116 вулиці; також можна іхати „Медіолену“ карою до 112 вулиці. Хто має до мене яке діло, нехай буде ласкаво повідомити мене про се листовно а також означити час, а тоді скорше поришг ся справу. Можна говорити зі мною також через телефон.

В своїй офісі урядую від години 8-ої рано до пів до 12-ої перед полуднем; полудни від 8-ої год. до 6-ої вечер; крім того можу бути в офісі в кождім часі на жадане потребуючи.

П. Т.

Коли урядуюте „балі, представлення, концерти, пікніки і вибави, прошу все звертати ся до мене, а я поручену мені Вами працю, своєю оркестрою виконаю як найкраще. В недозві виготовлю каталог найкращих українських пісень а оркестрою до сьвіту, а текстом ріжних арій, дуєтів, терцетів, квартетів, на жєський, мужеський і мішаний хор. В каталогі буде більше як 1000 улюблених українських пісень, надаючи ся до сьвіту на концерти, театр, представлення і инші вибави. На жадане вишлю мій каталог потребуючим — даром.

Поручаюсь і на дальше пам'яті Вп. Панів і Пань, як також: Хв. Братств і Товариств і прошу ухвалити о порученє мене своїм приятелям і знакомим.

З глибоким поважанєм

Г. Е. СМОЛЕНСЬКИЙ,

прф і дірігент власної оркестри.

Примітка: Мій каталог усіхх музичних творів що йно тепер виготовлять ся. Як буде готовий, я оголошу се в часописі і тоді деперва можу його розсилати всім моїм приятелям. — Г. Е. Смоленський.

ХОЧЕТЕ БУТИ ЗДОРОВІ?

ЧИТАЙТЕ ОТСІ КНИЖКИ:

Мартин Гриншис. Домовий лікар, або як лічати всякі слабости вілами, травами та бурянами . . . 20 цт.
М. Загірня. Страшний ворог. Книжка про горілку . . . 5 цт.
Гр. П. Задера. Як годувати малих дітей . . . 10 цт.
В. Корольов. Про людське тіло. (3 миллионів) . . . 15 цт.
Др. Михайло Кос. Про полові справи. (3 обривки) . . . 25 цт.
М. Левицький. Як ратувати ся при вагітних випадках та кліматвах . . . 5 цт.
Др. Михайло Литвинюк. Про алкоголь . . . 15 цт.
Др. Ев. Озаркевич. Поради на гігієнічно-лікарський. Недуги пошесті . . . 50 цт.
О. Штегер. Що молоді про алкоголь знати треба . . . 5 цт.
А. Шеніцький. О супружестві і родінні . . . 10 цт.

35-36

Замовляйте у

RUTHENIAN BOOK STORE

439 N. 6 AVE., SCRANTON, PA.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ Р. НАРОД. СОЮЗА.

Дивний сон.

Мої люди добрі, милі,
Прошу: будьте терпеливі,
А розкажу сон дивний.
Що в сні бачив, все напишу,
Ані слівця не залишу,
Най читає, хто живий.

Було се десь при неділі —
Щоб такий сон щурі з'їли! —
Встав я рано, піку вмив,
Узяв бритву, підголив ся,
Чим де було, підкріпив ся,
І до церкви поспішив.

Став і молюсь: Милий Боже,
Чи так вічно буде може,
Щоб бідак усе бідив?
Чи на то він народив ся,
Аби жизнь всю набідив ся,
В нужді житє закінчив?

Чи-ж бідним все працювати,
Хвилюк щастя не зазнати,
Гірш волів тих у ярмі?
За хлібом іти під землю,
Там гинути задаремно
Гей телята у різні?

А богачам се не в гадці,
Лиш гульня, музика, танці,
З праці бідних строятъ жарт.
Сі-ж за труд свій плату мають:
По тюрмах гинуть, вмирають;
Іхня пайка: стони, гвалт.

Так моливсь я, гріха гідний,
Згадуючи за край рідний,
Як колись там я бідив:
Служив в пана, служив в війта,
Тай цісарю аж три літа —
За все — паспорт заслужив.

За всі літа важкої праці,
Гаразд гірший, як собаці,
„Рай“ найкрасший в війську мав.
Там стали мя муштрувати,
Як то хлопа мордувати,
Колиб сей ся бунтував.

Вислужив я там три роки,
Набравсь день в день битя в щоки,
Жив, неначе на вазі;
Ой не раз мя там спіймали,
Руку з ногою кували,
Мов жид теля на торзі...

Вийшов з війська. Боже милий!
Ані хати, ні родини,
Ні де цента заробить...
Пішов знов панам служити,
Щоб хоть стільки заробити,
Щоб мож море переплить.

Так моливсь я в тяжкім поті,
Аж почув посуху в роті,
Тай молитву закінчив.
В церкві було вже по всьому,
Тай і я мерщій до дому
Поволеньки ся поплів.

Тут з'їв дещо, положив ся,
Наче пташка утишив ся,
Щасливіший ся почув.
По пирогах добрий місці,
Я, наче дитя в колиці,
Солоденько задрімнув.

Заснув твердо. Боже милий!
І у сні я нещасливий,
Як на яві!... Сон важкий!
Ногов, руков, ані рушу...
Тяжко дихать... гину... душусь...
Кінець!... Я вже неживий...

Люди, люди! Се-ж не жарти:
В ногах стоїть ангел смерти
Із косою у руках,
А за ним чортяку бачу...
Гей, як зареву-заплачу,
Наче медвідь в ланцюгах...

Нараз... плач мій здійрав диво:
Ангел усміхнувся ввічливо,
Чорта геть кудись нагнав.

Узяв мене за правицю:
„Не бійсь — каже — дурний Грицю!“
Я з віхи аж заскакав.

Тай ну же його бламати,
В руки, ноги цілувати,
Щоб позволив ще пожити:
„Не зазнав я в житю долі,
В ярмі гнувсь, як жито в полі,
Щастя не мав ні на мить.

„Так я ласки в тебе прошу,
Слізми ноги твої рошу:
День хоть дай мні паном бути“...
„Най так тобі, Грицю, станесь!“
Сказав ангел і в незнану
Полинув далеку путь...

Глипнув кругом... Що зі мною?...
Я в палатах панських стою,
Грає банда, в бубни бють.
Коров, волів, коней стада,
А хлопства ціла громада,
Всі вельможним мене звуть.

Куди гляну, мигом радо
Кланяєсь служби громада,
Економів і ржондців;
А в лісі лісні з хортами,
Нюхтять пильно за хлопамі,
Щоб не крали там грибів.

Безмежні дуги кругами,
Поля покриті житами —
Женців хмари на них жнуть.
А я ходжу і дивлю ся
Та з утіхи аж сьмію ся:
Економи хлопів бють.

Хлопство сталося бунтувати,
Порішило страйкувати,
Бойкот гідкий завели;
Якийсь комітет зібрали,
Брошурки порозкидали,
„Страйк! страйк!“ гуртом заревли.

Закляв тяжко я зі злости...
Сів і їду до старости,
Щоби Польщу ратував.
Пан староста — krew godaka,
Boży bicz na hajdamaka —
Війско вмить в село післав.

В селі хлопів не видати;
Самі жінки й немовлята
Попід плоти ся товплять.
До них військо сальву дало.
Сейчас всім трупів впало,
Наче всім поросят.

Оттак бунт ми усмирили.
Баб, дітисків в гріб вложили,
Нагнали хлопів на лан.
„Працой — кажу — хлопе клятий,
За горівку, сніп двадцятий,
Працой, бо тут я є пан!“

Хамські гроби трава вкрила...
Не спить однак вража сила:
Ось вибори чорт надіс.
Кажуть послів вибирати,
У парламент посиляти,
Щоб панам там втерли ніс.

А ти хамське кодро кляте!
Своїх послів хочеш мати!?...
А куш, свине, до хліва!..
А на щож в нас ц. к. власти?...
Щоб не дали панам впасти,
Як хлоп впімнесь о права.

Тай кацапи чередою
За паном підуть юрбою,
Як зачують ковбасу,
І староста, пан ласкави
Пшиплє войско ту на справен,
Мандат в Відень понесу.

Зійшлись хлопи до виборів...
Я шлю хрунів для роздорів,
А за ними кацапів.
Хоч в кулак із них кепкую,
Тішусь ними, пю, частую,
Слухаю їх дурних слів.

Щоб лиш стати тільки послом....
„Блаже тутай дреглі з оцтом,
Пийте пиво, рум, арак!“

„Мир вам“ режуть враз кацапи,
Жеруть дреглі, лижуть лапи,
По московськи все: „какь-какь.“

А комісар з голосами,
Мов той циган з пирогами,
Так штудерно поступав.
Піп радикал був завзятий,
Став на пальці заглядати,
Зараз перший зверещав.

Хлопи як отсе зачули,
Наче чмелі всі загули:
„Ляхи крадуть голоси!“
Усі кричать, що лиш сили,
Що кацапи похрунили
За дреглі і ковбаси.

На се наша влада мила
Рівнож рук не заложила:
Шандарів шле, як биків.
Кують руки ланцюгами,
Колять груди багнетами,
Бють, що влізе, мужиків.

В поміч військо виступає,
Карабіни з пліч здіймає:
Тарах! — сальва загула.
Трийцять трупом сейчас впало
Пятьдесять в крові скупалось —
Борба мов і не була.

Пан староста збройнов силов,
Мов пасічник пчоли димом,
Руський нарід прижусив.
В селі стони, зойки, плачі....
Над трупами ворон краче....
Аж гульк: Ангел надлетів.

Питає ся мене строго:
„Рад ти, Грицю, з житя твого?
Пора вже хіба кінчать!“
„Мій татунцю, мій єдиний,
Доложи ще одну днину,
Справ, щоб царем я міг стать.

„Дай хоть хвилюк царювати,
Право житя, смерти мати,
Всіх карати, всіх судить...“
Ангел тихо засьміяв ся:
„Нехай буде!“ — обізвав ся,
Тай зник з очий в тую мить.

Ях лиш зник він з моїх очий
— Аж вірить ся мні не хоче —
Я в короні короля.
Бенкетую з королями,
Корпус війська коло брами,
Банда грає гимн царя.

Голова лиса, облізла,
Фафорити як з повісма,
Сам високий як верблюд.
Ще і Йошком кажуть зватись....
Тому й не слід приглядатись,
Як гине український люд.

Ой клопоту я нажив ся,
Як синок мій оженив ся,
Потім другу полюбив;
Як покинув слюбну жінку,
Заміняв за чеську дівку,
Потім кульку в лоб пустив.

Ще не висхли слюзи з того,
Аж тут ранку знов одного
Із Швайцарії вістку шлють:
Жінку мою — навіджений
Вбив на смерть якийсь Люкені —
Нові слюзи знов пливуть.

Жидівочки посходились,
Втерли слюзи, усушили,
Потішають, шварготять;
В Відни є їх ціле море —
Й коло них забув все горе, —
І вони жить теж хотять.

Тішусь з ними в своїм дворі,
Аж тут чую: десь у Львові
Крик і лемент ся счинив.
Якийсь Русин, гайдамака,
Любего мого Поляка
Трупом нараз положив.

Мій намісник, граф Потоцький
З мого плоду й мамі польськей
Сумно житє закінчив.

Ллють ся слюзи гіркі ревно,
Що Січинський так даремно
З пшодками його злучив.

Цали Львуф бил у жалобе,
Кеди графа кладлі в гробе,
По над ктурим напіс ест:
„Ту спочива граф Потоцкі
Цо Русінуф брал на гоцкі,
Жарл їх живцем якби пєс.“

Поховали так Андруса,
Я-ж сейчас знова беру ся
З Січинським зробити лад.
Мої пани й міністерство
Присудили: „За мордерство —
Нех го в ренце вєзьме кат!“

Скінчилось однак на грозьбі,
Бо весь нарід слав мні просьбі,
Обстав за ним цілий сьвіт.
Рад-нерад знїс вирок смерти
Однак все-ж за тії жарти
Я вліпив му дваццять лїт.

Минув місяць, другий, третий,
Лисий дідько з очерету
Нову вістку мені шле:
Там, у Львові, вшехполяки
Так набили гайдамаків,
Що аж труп вже сьвіжий є.

Як почув я такі звуки,
З віхи затер кріпко руки:
„Отсе — кажу — хліб за хліб!
Ви забілі Потоцкего,
Мего сина вшехпольського,
За се Коцко пішов в гріб!“

Став я з віхи танцювати,
Коли зирк — аж тут в палату
Чортяку мара несе.
Ланц грубезний в жмени має,
Огнем морда вся палає,
Сам кричить, сварить, клене.

Я бух йому просто в ноги,
Лижу лапи, хвіст і роги,
А він навіть не моргне.
Скрутив руки ланцом з заду
І мов малпу на параді,
Так в пекло веде мене.

Йду я, кламцаю зубами,
Чорт забренькотів ключами,
Браму в пекло вітчинив:
— „Ось тут царюй, драбе Грицю!“
Та як втне мя в потилицю,
Що аж я ся — пробудив.

А як лите пробудив ся,
Зимнов водов я облив ся,
Та Богу ся помолив:
Слава-ж Тобі, Христе Боже,
Що таке горе негоже
Я у сні лиш пережив....

Грицько Столякевич.

Дім на продаж В BABYLON, N. Y.
Новий дім на дві фа-
мілії, один рік як збудований, 28x30 стіп,
(лот величини 50x150). Дуже добре місце
для бізнесменів. Сей дім вартує більше як
3.000 доларів, але я продам за 2.300 дола-
рів, бо з причини лихого здоров'я мушу
виїхати до Європи. Робота в тій місцевості
йде дуже добре, дім заасекурований на 3.000
доларів, тож порука далеко безпечніша ніж
в банку. Не хочу вихвалювати свого влас-
ного дому, але хто його побачить, переконає
ся, що він вартий сії гроші. Голосіть ся на
адресу: Sam Wojko, Box 173, Stam-
ford, Conn. 35-38

ЛИШЕ 5 ЦЕНТІВ.

Если обвизаете ся
платати по 5 центів
денно, то пришлемо
Вам сейчас на кре-
дит: гарний 14-ка-
ртовий золотом на-
повнений (goldfilled)
годинник, критий, о-
трох ковертах, а по-
вою писемною гаран-
цією на 20 лїт, а та-
кож красний ланцу-
шок а дармовисом
Ціна годинника і
ланцухи а дармови-
сом лише \$26. Тепер
не потребує прися-
лати ані пенга, а наперед
пийміть по каталог,
долучуючи пару лїрок на пересилку і відповідь.

New York Auction Co.

HORTON BLDG.
EAST 125 STR.,
NEW YORK, N. Y.

Покровитель і почесний член Р. Н. С.:
Преоесв. Стеф. Сотер Ортинський,
 перший руський Єпископ в Америці.

Головний Уряд „Р. Н. С.“ на роки 1910—1912:

Духовний управитель:
 о. Мих. Валог, R. 9, Box 8, Butler, Pa.

Предсідатель:
 Дмитро Капігула, McAdoo, Pa.

Місто-предсідателька:
 Марія Черемшак, Trenton, N. J.

Місто-предсідатель:
 Іван Мартон, Whiting, Ind.

Секретар рекордовий:
 Теодозій Лабовський, Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар фінансовий:
 Семен Ядловський, Box 76, Jersey City, N. J.

Касієр:
 Алексій Шаршонь, 524 Pine and Franklin St., Shamokin, Pa.

Контрольна Комісія:
 о. В. Валог, Whiting, Ind.
 Константин Поступак, McAdoo, Pa.
 Теодозій Каськів, Newark, N. J.

Радні:
 Іван Глова, Shamokin, Pa.
 А. Стефанович, Ambridge, Pa.
 Й. Ялечко, Ramey, Pa.
 С. Маркевич, New Alexandria, Pa.
 В. Левчик, Elizabeth, N. J.
 А. Добот, Lansford, Pa.

Організатор:
 Ілько Моранець, 1441 Emma Street, Chicago, Ill.

Головна Канцелярія „Р. Нар. Союзу“
 знаходиться під числом 83 Grand St.,
 (у власнім домі) Jersey City, N. J.

ПОКВІТОВАННЯ З ВИПЛАЧЕНИХ ЗАПОМОГ З КАСИ Р. Н. СОЮЗА.

Ч. 1783 КВІТ \$300.00
 на триста доларів, котрі п. Олена Грибінник отримала як посмертну за-
 помогу по мужу Василю з Головної Ка-
 си Руського Народного Союзу в Аме-
 риці.

Ансонія, Конн. 9 липня 1911.
 Олена Грибінник.

Сьвідки:
 Филипп Пепюк,
 Филипп Бодонь.

Від місцевого Уряду Руського На-
 родного Союзу в Америці. Від. 10.
 Филипп Бодонь, предс.
 Семен Натурка, секр.

Ч. 1881 КВІТ \$877.00
 на вісімсот сімдесят сім доларів, котрі
 п. Марія Климусь отримала як по-
 смертну за допомогу по мужу Максимі
 з Головної Каси Руського Народного
 Союзу в Америці.

Башня гірна, 7 серпня 1911.
 Марія Климусь.

Сьвідки:
 Гнат Каплинц,
 Яцько Климусь.

Від місцевого Уряду Руського На-
 родного Союзу в Америці. Від. 4.

Ч. 1937 КВІТ \$400.00
 на чотиреста доларів, котрі п. Нико-
 лай Сегерич отримав як посмертну за-
 помогу по жені Розалі з Головної Ка-
 си Руського Народного Союзу в Аме-
 риці.

Мікісракс, Па. 27. серпня 1911.
 (підпису не подано.)

Сьвідки:
 Іван Кульчицький,
 Йосиф Ленський.

Від місцевого Уряду Руського На-
 родного Союзу в Америці. Від. 263.
 Григорій Павлишин, предс.
 Микита Петрів, секр.

Ч. 1943 КВІТ \$100.00
 на сто доларів, котрі п. Николай Тер-
 пливцев отримав як надзвичайну за-
 помогу за нев. слабість з Головної Ка-
 си Руського Народного Союзу в Аме-
 риці.

Нью Йорк, Н. Й. 15. серпня 1911.
 Николай Терплевцев.

Сьвідки:
 О. Будник,
 Ст. Шевців.

Від місцевого Уряду Руського На-
 родного Союзу в Америці. Від. 108.
 В. Цільник, предс.
 Ст. Шевців, секр.

Ч. 1944 КВІТ \$100.00
 на сто доларів, котрі п. Михайло Крим-
 ський отримав як надзвичайну запо-
 могоу за нев. слабість з Головної Ка-
 си Руського Народного Союзу в Аме-
 риці.

Скрантон, Па. 27 серпня 1911.
 Михайло Кримський.

Сьвідки:
 Василь Дранчак,
 Август Дуркот.

Від місцевого Уряду Руського На-
 родного Союзу в Америці. Від. 169.
 Іван Дрозд, предс.
 Лесько Демко, секр.

РУХ В ВІДДІЛАХ Р. Н. СОЮЗА.

Усіх Вп. п. місцевих секретарів

відділів Р. Н. Союзу просить ся брат-
 ські оголошення в справі мітингів при-
 значені до друку в рубриці „Рух в від-
 ділах Р. Н. Союзу“ присилати в сей
 спосіб, щоб вони найшли ся в редакції
 найпізнійше в понеділок рано того тиж-
 ня, у яким мають бути поміщені в часо-
 писи. Усі оголошення, які прийдуть до
 редакції пізнійше як в понеділок, не бу-
 дуть поміщені скорше аж на другий
 тиждень.

ОРМРОД, Па. Братство сьв. О. Ни-
 колая, відділ 124 Р. Н. Союзу пові-
 домляє всіх своїх членів, що в субо-
 ту, 16-го вересня с. р. о год. 7-й ве-
 чером, відбуде ся річний мітинг на
 котрім буде справоздане касове і ви-
 бір нового Уряду. Кождий член має
 явити ся на тім мітингу під загрозою
 кари 50 цент., а урядник 1 долара.
 Довгуючі члени мають свій довг ви-
 рівнати. — Кость Радь, предс., Дми-
 тро Бала, секр.

ЛОРЕЙН, О. Братство сьв. Андрея,
 від 128 Р. Н. Союзу повідомляє
 всіх Родимців, що через два місяці:
 вересень і жовтень буде приймати
 нових членів без вступного до Брат-
 ства, а до Р. Н. Союзу після стату-
 та. — В. Вазьяк, секр.

ЕЛІЗАБЕТНОРТ, Н. ДЖ. Братство
 сьв. Арх. Михайла, від. 142 Р. Н. С.
 повідомляє всіх своїх членів місцевих
 і позамісцевих, що триквартирний
 мітинг відбуде ся в суботу, дня 9-го
 вересня с. р., о год. 7-й вечером,
 під ч. 83 Livingston Str. На сім мі-
 тингу пропозити ся справоздане ка-
 сове і інші важні справи. Кождий
 член має безумовно явити ся, бо
 инакше заплатити 25 цент., а урядник

50 цент. кари. Довгуючі до Братства
 члени мають вирівнати всі свої залег-
 лості, бо хто сего не зробить, зістане
 виключений з Братства і Р. Н. Сою-
 за. — А. Дронжевський.

Руськи в Карпезі. Па!

Просимо прийняти до ласкавої відо-
 мости, що Перший великий Бал, тов.
 „Січ“, від. 136 Р. Н. Союзу, відбуде
 ся на дни 12-го вересня с. р.
 а не, як оголошено на 11-й стороні от-
 сего числа, на дни 11-го вер.

Іван Колчан.

Велике сьвято

буде обходити

Братство Пресвятої Тройці, від. 203
 Р. Н. Союзу в Брукліні, Н. Й.,
ДНЯ 16-го ВЕРЕСНЯ 1911.

а то посвячене Братських прапорів
 і шістьлітний ювілей заложення Брат-
 ства.

Обовязком кожного члена є явити
 ся на вище означений час бо в про-
 тивнім разі підлягає карі \$1.00. На
 сім торжестві буде ся приймати но-
 вих членів без вступного до Братства
 а до Р. Н. Союзу після статутів.

Родимці! Користайте з нагоди,
 і вписуйте ся громадно в члени на-
 шого Братства. Братство платить \$5.00
 тижневої за помогои в часі слабости, а
 \$100.00 в разі смерті члена, а \$50.00
 в разі смерті його жени. Памятайте,
 що лише в „єдності сила“.

Петро Кравчук, предс.,
 Людвік Мигаль, секр.

Позір! Родимці! Позір!

Заходом Укр. Товариства „Просьвіта“
 в Нью Йорку
 відіграє ся по раз перший
 в НЬЮ ЙОРКУ

в суботу, дня 16-го вересня 1911.

„Пещена дитина“

образ сценічний в жити народного в 4-ох діях,
 в MANHATTAN LYCEUM HALL
 66—68 E. 4th STR., NEW YORK.

ПОЧАТОК ТОЧНО О ГОД. 1/8 ВЕЧ.

Ціни місць: Крісло I рядне 75 цент.;
 II-рядне 50 цент.; III-рядне 35 цент.;
 місця стоячі по 25 цент.

ПО ПРЕДСТАВЛЕНЮ

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ.

Між актами і підчас представлення буде
 пригравати Укр. Ванда з Джерзі Сіті.
 Каса отворена від 6-ої години вечер.

Всіх щирах і прихильних Родим-
 ців, так з Нью Йорку як і з околиці
 просить ся о як численнішу
 участь, тим більше, що „Пещена ди-
 тина“ є живим образом і то дуже по-
 учаючим, взятим з народного життя.
 Тому не забувайте Родимці, що така
 догідна хвиля не скоро нагодить ся,
 щоби мож побачити прегарну штуку,
 якою є „Пещена Дитина“.

Комітет Тов. „Просьвіта“.

Руська кольонія.

Для чого ідете до чужих аген-
 тів, котрі з Вас тяжко запра-
 цюваний гріш витискають?
 Хочете пізнати бовату, чудову
 околицю і в ній замешкати?
 В тій околиці курсують по
 фармах трамвай, а церков в
 місци.

Спішіть ся і пишіть по ін-
 формадії до:

J. ROMAND,
 BOX 371

36— FARMINGTON, Mo.

Сегорічні урожаї на сьвіті.

Міжнародний рілнийний інститут в
 Римі, Італія, подає такий звіт про
 сегорічні урожаї на сьвіті: Збір пше-
 ниці винесе в Еспанії 42,630,000
 метричних сотнарів, в Англії 16,697,000,
 на Угорщині, в Хорватії і Славонії 47,-
 324,000, в Італії 53,500,000, в Румунії
 33,124,000, в Індії 100,596,000 ме-
 тричних сотнарів. Правдоподібний збір
 озимої пшениці в північній Америці бу-
 де виносити 124,335,000 мет. сот. Сего-
 річна продукція пшениці на північній
 півкулі землі творить 105 прц. торічної
 продукції, а виносить 410 мільонів мет.
 сот. Простір поля занятого під яру пше-
 ницю в північній Америці виносить в
 сім році 8,399,000 гектарів, з чого в са-
 мій Канаді під управу пшениці припа-
 дає 4,250,000 гект. В Росії стан збіжа
 взагалі вдоволяючий, виявляючи східні
 губернії; подібно в Канаді, Єгипті, Ір-
 ландії і Мексикі є добрий; в Німеччині,
 Австрії і Швеції стан засівів хитаєть ся
 між середнім а добрим. Стан зборів я-
 рої пшениці виносить в північній Аме-
 риці 84 прц. — Сегорічна продукція
 жита виносить 103 прц. торічної про-
 дукції, а процент той різнаєть ся цифрі
 33 мільонів метр. сот. Стан жита вино-
 сить 115 прц. в Румунії, а 93 в північ-
 ній Америці і хитаєть ся між середнім
 а добрим в Німеччині, Австрії і Шве-
 ції. — Сегорічна продукція ячменю ви-
 носить 107 прц. супроти торічної про-
 дукції а виражаєть ся цифрою 58 міль-
 онів метр. сот. Простір занятий ячме-
 нем в північній Америці виносить 2,-
 848,000 гектарів, а стан зборів вино-
 сить там 82 прц. торічної продукції і є
 добрий в Канаді а вагаєть ся між до-
 брим а середнім в Німеччині, Австрії
 і Угорщині. — Продукція вівса вино-
 сить 101 прц. торічної продукції, а ви-
 ражаєть ся цифрою 45 мільонів метр.
 сот. Простір занятий під управу вівса
 в Канаді виносить 4,160,000 гект. а в
 цілій північній Америці 14,265,000
 гектарів. Стан вівса в північній Амери-
 ці виносить 79 прц. і є добрий в Кана-
 ді, а середно добрий в Німеччині, Ав-
 стрії, Угорщині, Хорватії і Славонії. —
 Збір кукурузи в Еспанії буде виносити
 правдоподібно 6,901,000 метр. сот. Про-
 стір землі ужитий під управу кукурузи
 на Угорщині разом з Хорватією і Сла-
 вонією обіймає 2,918,000 гектарів, в
 Канаді 312,000, в північній Америці
 46,919,000 гект. Стан зборів в Румунії
 виносить 125 прц., в північній Амери-
 ці 94 пр. а є дуже добрий в Італії. —
 Збір ріжку в Еспанії обчислюють на 2,-
 074,000 метр. сотнарів. Стан ріжку є до-
 брий в Італії, а середний в Єгипті і пів-
 нічній Америці. — Стан савовни є се-
 редно добрий в північній Америці і Я-
 панії, мірний в Єгипті.

На
сплату

по 5 цент. денно
або
\$1.50 місячно.

Кождому Русинowi пішлемо 14-варатний, по-
 зволений годинник і дармовиз вартости 30 до-
 ларів, на сплату по 1 дол. 50 цент. місячно.

Місячні рати будуть сплачувати лише тоді,
 як відстане вже годинник, випробує його і бу-
 дете вдоволені в нього.

Пишіть сейчас по інформації і каталог, залу-
 чаючи марку на відповідь, до:

AMERICAN WATCH CO., DEPT. 6,
 1152—1154 Milwaukee Ave.,
 CHICAGO, ILL. Room 210.

Шіфкарти до краю і зі старого краю!

Тільки у нас можете дістати найдешевші
 шіфкарти на експресних і поштових кораблях
 до Гамбурга, Бремені, Амстердаму, Роттердаму, Ліба-
 ви і Ліверпулю. Услуга знаменита, харч смач-
 ний, подаваний чотири рази денно при наль-
 тах столах. Окремі фамілійні каюти для родин.
 Як хочете їхати до краю або спрозадати когось
 сюди до себе, то пишіть на нашу адресу або
 приїжджайте на дино в Нью Йорку і вилежуйте-
 те до нас „413 Orchard“, а ми вилежимо по вас
 сейчас сього урядника. Ничлі у нас безлатний
 ажд до відїзду корабля. Вислаємо гроші до всіх
 частей сьвіта після найвишого денного вчосу.
 Міняємо гроші на корони, рублі і марси. Голо-
 сить ся на адресу:

American European Steamship Co.,

121 Norfolk Str., New York City.

КАЛЕНДАР.

ВЕРЕСЕНЬ.

к.ст.	Дні	Руські свята
7	Четвер	Тита, Вартоломея
8	П'ятн.	Адріана, Натал. м.
9	Субота	Пімена преп.
10	Неділя	13. Август., Мойс.
11	Понед.	† Усієн. гл. св. Іоан.
12	Вівтор.	Александра
13	Середа	Пол. пояса Пр. Д.

НОВИНКИ.

¶ Комітет Маркіянового свята у Підлиску. Заснований за почином олескої філії товариства „Просвіта“ а зложений в делегатів всіх наших інституцій, товариств і організацій Олеского, Золочівського і (в великій часті) Камінецького повіта відбув досі чотири засідання. Засідання відбувалися правильно в Краснім — місцевості всім тром повітам найдогідніший. Поодинокі секції приготують все потрібне до виконання уложеної програми свята, яка має на увазі, сподівані в Підлиску в день святачного обходу, маси народу. До помочи комітетови станули наші артистичні сили: д-р С. Людкевич приготує нарочно для того свята кантату, архітект Ол. Лущинський дає рисунок і плян пам'ятника (хреста), що має стати на Підлиській горі. В склад президії комітету входять: о. В. Кальба, парох в Соколівці, Т. Скобельський стар. радник ц. к. окр. суду в Золочеві і І. Войтків ст. унів. в Буска.

¶ Фонд на пам'ятник Тараса Шевченка в Києві. За липень с. р. до об'єднаного комітету при київській міській управі вплинуло жертв на пам'ятник Тараса Шевченка 1016 карб. 77 коп. Разом із попередніми жертвами досі в міській управі є 50.564 карб. 3 коп. Полтавська губерньська земська управа сповістила об'єднаний комітет, що на першого липня с. р. фонд на пам'ятник в полтавським земстві виносив 37.901 карб. 6 коп., з них 32.700 карб. в процентних паперах.

¶ Проти пам'ятника Шевченка. Київські московські чорносотенці розпочали заходи проти збудовання пам'ятника Т. Шевченкові у Києві. Для того вони подали прохання до представників висшої адміністрації, щоб було заборонено збирати гроші на пам'ятник і щоб гроші, вже зібрані на пам'ятник (коло 100 тисяч карб.), передано на Червоний Хрест. Сими днями чорносотенці випустили відозву, в якій ганьблять і кленуть Шевченка. Та навряд чи вийде що з чорносотенних заходів.

¶ Проч з катом української дівчорі! В газеті „Утро“, що виходить в Харкові, надруковано протест народних учителів з приводу отсєї події у селі Пиляві, на Поділю. Як відомо, священик того села роздає школярам українські євангелії, а учитель Левицький відобрав ті євангелії і бив ними дітий по голові, а на священика написав донос. Учителі висловлюють свою догану учителеві Левицькому, який так погано поводить ся в тій справі. Кінчає ся їх протест так: „факт такого поводження з дітьми, з українським словом і св. євангелією викликає в нас глибокий гнів! І ми, народні учителі, з призирством ставимось до тих учителів, в школах яких бувають такі сумні явища. Нам невимовно соромно, що навіть і тепер поміж народними учителями в Росії є такі моральні каліки, які сквернять саме ім'я народного учителя, для нас дороге й чисте“. Спитати-б тепер

польське народне учительство, як воно поставило ся супроти свого „морального каліки“ Бронислава Грайса зі Жулина? Панове Поляки! по що ви хвалите ся своєю високою культурою, коли її у вас нема ані на лік!

¶ Народному просвітителю. В польським тижневнику „Rola“ появилася цікава допис з Соколовського (в російській Польщі), в котрій оповідає ся про село Волю Оріхову, що не має школи, але нема також неграмотних. Стало ся се завдяки 25-літній інтензивній праці місцевого пастуха овець, Петра Банасюка, котрий все мав говорити до мешканців свого села: „Не умру супокійно, поки один чоловік в Волі Оріховій полишить ся темним“. І боров ся запально з темнотою, викорінював старі набоги, а над Оріховою Волею зависив книгу буття і пізнання, біблію і народне євангеліє, книгу будучої праці, плуг і меч. Двадцятьп'ятилітня просвітна праця „дивного“ вівчаря видала обильні плоди: село без неписьменних, інтензивніше господарство, чисті будівлі, збільшений достаток, високий моральний стан в селі. Шляхотного чоловіка вкінці не стало; перед роком помер Банасюк, а на його могилі поміщено хрест з лаяконічною напискою, котрої йому може не один народний діяч позавидувати: „Нашому просвітителю“. Коли у нас появлять ся в самім народі такі просвітителі? Як же була би улешнена праця священиків і учителів?

¶ Польська господарка в Раперсвілю. Сими днями відбув ся на швейцарській землі, в селі Раперсвілю, в присутності найчільніших Поляків із всіх трьох заборів суд над господаркою управи тамонного польського народного музею. Сей суд виволік на світло дивне багато таких небуденних фактів, які Німці назвали „polnische Wirtschaft“. Виявило ся, що один із головних обвинителів фатальної господарки музею сам вибрав для себе з бібліотеки около 5.000 томів і закупив лише за 500 франків під покривкою, що се дублеті, без попереднього зінвентаризовання і скаталогованя без найменших доказів, що се є дублеті. При точнішій розгляненню справи показало ся, що одна скриня книжок (а обвинитель забрав таких скринь аж 30), є більше варта, чим ціла ціна за 30 скринь. Гарна пошана національних цінностей, на які складали ся Поляки віками, нема що казати.

¶ Убийство в Лобзові під Краковом. В Лобзові мешкав в одній кімнатці зарібник Пеховіч з жінкою й дітьми. Найстарша 16-літня дочка помагала матері в зарібтку на молодшу рідню. Що Пеховіч часто запивав ся, то нераз в хаті приходило до сварок та бійок між ним а жінкою. Минулої неділі коло 10 год. рано почав Пеховіч з жінкою суперечку, котра вскорі перемінилася в бійку. Жінка, втікаючи перед ударами чоловіка, вибігла в поле, та за нею погнав ся й Пеховіч і дівнав її та почав бити поліном, а відтак ухопивши за волосє почав тягнути назад до дому. На крик матері збігли ся діти й видерли матір з рук роззвіреного чоловіка. Пеховіч ка сильно побита вже не прийшла до себе. В кілька годин померла від ударів, завданих їй чоловіком, котрий із перестрахи, побачивши трупа, вибіг на стрих і хотів там повісити ся, але перешкодили сему сусіди. Пеховіча арештували. Тіло замученої відвезено до заведення судової медицини.

¶ Убийство коло Яремча. В селі Ямні коло Яремча багатий Гупул Михайло Лесюк, що жив у безнастанній незгоді з власною жінкою, мину-

лої суботи вернувши додому був у дуже добрім гуморі та для жінки дуже добрий, а навіть пішов з нею до ліса на гриби. В лісі нічого не сподіваючий ся жінці підрізав горло ножем, а відтак відтяв голову топором і скрив її в корчах. Убийник підрізав відтак горло й собі, але зовсім не глибоко. Арештований жандармом, толкував ся, що їх у лісі напад опришок, жінку забив, а йому підрізав горло. Убийника відставлено до арештів у Станиславові.

¶ Самовбийство батька семеро дітий. Сорок семи-літній соліциатор Янза в Празі, батько семеро дітий, залюбив ся нещасливо, бо без взаємності в 16-ти літній скрипачці з одної з дамських капел (музик) в Празі. Коли Янза освідчив молодій скрипачці свою горячу любов, а вона сі освідчини відкинула, нещасливий любсвник відобрав собі життя, не вважаючи, що полишає на Божу ласку семеро своїх дрібних діточок.

¶ Замість пів мільона рублів — каміне. З Петербурга доносять: Тутешна поліція впала на слід дуже великої дефравдації. Заряд російських залізниць державних вислав недавно до Хабаровска пів мільона рублів. Коли та пересылка надійшла до Хабаровска, найдено замість грошей — камінці і папір. За викритє злочинців назначило правительство 150.000 рублів нагороди, однак досі їх не викрито.

¶ З царства хабарників і злодіїв. Перед військовим трибуналом в Москві розпочне ся дня 19. вересня процес проти членів московської комісії товарної інтендантури. Обжаловані є полковники Гірс, Ясінський, Єсипов і Чайковский. Гірс дав ся перекупити загальною квотою 196 тисяч рублів, інші брали менше. Крім того обжаловано також в тій самій справі 7 підполковників, 2 рїтмайстрів, 2 капітанів, 2 радники двора, 2 легіальні радники і т. д., всі обжаловані о хабарництво.

¶ Мущина при надії. Як доносять російські часописи, в одеських лікарських кругах багато говорить ся тепер о небувалім випадку, що склав ся в Кременчуці. В тій то місті жив собі 29-літній міщанин Венямин Фарфель, швець по фахови. Ним зацікавили ся місцеві лікарі, бо він був „гермафродитом“ (мішаного пола). Дуже легко можна його було взяти за жінку, якби не його мужеський убор, бо він ходив без заросту, говорив жіночим голосом і був малого зросту. Перед двома місяцями, почувачи себе недобре, звернув ся Фарфель до кременчуцького лікаря Стефанова по пораду, та лікар, оглянувши пацієнта як слід, не дошукав ся в нім ніякої недуги і відправив його додому. Фарфель вернув успокоєний додому. Невдовзі потім виїхав до Одеси і там вступив до одного більшого шевського варстату на роботу. Побувши зо дві неділі в Одесі почув себе Фарфель знов недобре і звернув ся до одеського лікаря П. за порадою. Лікар оглянувши як слід Фарфеля і сказав йому: „Ви при надії, добродію!“ Ошоломлений словами лікаря, звернув ся Фарфель до лікаря-акушера. Та і той потрафив сказати те саме, додаючи, що Фарфель знаходить ся вже в третім місяці тяжи. Вість про небуденний случай миттю облетіла Одесу і заінтересувала всіх, а передусім лікарів, зпоміж котрих один, назвиском Х. звернув ся до Фарфеля і завіз його до Берліна, де переведено на тій „надійнім мушчині“ операцію. — Фарфель — вільного стану, фізично дуже слабо розвинений, а й інтелігенції у нього не більше як у ідіота.

¶ Покарана балакучість. Про забавну пригоду оповідають париські дневники: Судія переслухав свідка, котрий хотів начати свої зізнання від слів: мені здає ся... — „Прощу відповідати на мої питання словами: так або ні. Що вам здає ся, то для суду є рівнодушне. Мені н. пр. здавало ся ще перед хвилику, що маю годинник при собі, а тимчасом пригадав я собі, що полишив його дома на нічнім столику. Прощу сказати отже се, що знаєте напевно“. Свідка переслухано, видано присуд. розправа покінчила ся; судія пішов до дому. Жінка привітала його словами: „Що се стало ся, що ти так посилав по годинник? Чотирох людей було по него“. Страпне підозрінє насуває ся судії: „Але ти його ім не видала?“ — „Якраз першому, котрий прийшов. Казавсь йому предінь на доказ, що від тебе приходить, сказати, що ти полишив годинник на нічнім столику“. На слідуючий розправі був вже судія дуже маломовним...

¶ Самовбийства в Японії. В Японії панує справжня самовбийча манія й починає прями перероджувати ся в недугу серед народу, бо скількість самовбийств росте з року на рік. В 1897. р. було самовбийств мужчин 4625, жінок 3033. 1898 р. виносили сі числа 5368 і 3331, в 1899: 5038 і 3334, в 1900: 5177 і 3256, в 1901: 5227 і 3355, а в 1902: 5413 і 3370. З пізніших літ нема докладного звіту, але здасть ся скількість самовбийств ще збільшилася. Самовбийча манія ширить ся особливо серед університетської молодіжї в Токіо. Одні кидають ся до водопадку Кего неоподалік Нікко, а другі в переконанню, що переносять ся до вічності в можливо найвеличавіший спосіб — кидають ся до кратера вулкана Асама.

¶ Реорганізація мексиканської армії. Тимчасовий президент Мексика, Деля-Барра, дав власть генералови Авгерльови, до покликания всіх визначніших і заслужених та досвідчених мужів мілітаризму на спільну нараду в справі реорганізації армії. Теперішню армію, звану „Пам'ятка Діаза“, рекрутовано з поміж криміналістів і розбійників. Постановлено не тільки піднести платню жовнірів, але піднести також їх і морально. Служба в війську буде тривати два роки, з винагородою одного пеза на день (около 48 центів) для звичайних жовнірів, а \$1.25 до \$1.75 для старшини. Реорганізація армії є уважана політиками за дуже важний крок вперед, який запевнює спокій в краю опираючий ся на довіру армії, котру піднесено економічно і морально. — А. Вала.

¶ Кілько предків має чоловік? Відповідь на се питання міститься в таблиці, нахочайчій ся на гігієнічній виставі в Дрезні. Сказано там, що кожний чоловік має пару родичів, 2 пари дідів, 8 прадідів 16 прапрадідів. Після обчислення, людина, що живе в 1911. р., слідячи десять попередних своїх поколінь, отже пр. до часів реформації, може вказати 1024 предків, котрі жили в тім часі. Сягнувши до часів Ісуса Христа, мусіло жити 18 мільонів людей, котрих той оден чоловік може уважати за своїх предків. На тій таблиці є поміщена генеалогія цесаря Вільгельма. Виказує вона однак, що вже в четвертім поколінню показує ся у него зменшене предків; замість 16, має він лише 14 прадідів. В 8-ім поколінню повинно би їх бути в теорії 256 а на таблиці є лише 116, в 12-ім поколінню замість 4096, є лише 275 звисних Гогенцолернів.

Що розказував мені столітній дідусь про Запорожців?

(За Евварницьким)

(Конець.)

— Як умирав козак у Січі, то там було окреме кладовище, там і хоронили його, а як умирав на зимовнику, то його хоронили або серед степу або на берегу річки або де в балці — де жив, там і ховали. А хоронили з усім козацьким убранням: у кафтані, черкесці, сапьянах, у шапці, ще й з оружжем. Трумни робили із сосни, дубини, вербини — в домовину вкладали іноді і фляшку з горівкою, а іноді ще й черепащу люльку. Отсе вмер козак. „А нумо, товариші, поставмо йому фляшку горівки у голову, бо покійник любив її!“ Тай поставлять. Зверху насипали високу могилу, а поверх могили ставили кам'яний хрест, зроблений самим покійником ще за життя. Отож і співають пісню:

„Що взяв козак за жіночку
Високу могилочку, зелену долиночку“.

— Так от, як воно діялось!

— Так іменно і діялось,

— А скажіть, дідуню, де вони ділись ті Запорожці?

— Де ділись Запорожці? Зійшли геть!

— А чогож вони зійшли геть?

— Не помирилися, бачите, з царицею Катериною*), так вона і прогнала їх відсіля... Показували — показували собі тай подались геть.

„Ой пішли, пішли славні Запорожці

А не пішли, дубами;

А як оглянуть ся до славної Січі,

То вмиють ся слезами“.

— А за щож їх цариця скасувала?

— Не так цариця, як той Потемка, Грицько Нечоса. Чули може, як собі нарід про се розказує?

— Ні, не чув, розкажіть, коли ласка.

— Приходить, бачите, якое до цариці Потемка тай каже: „Що ти є за цариця, як ти не знаєш своїх людей“. — „Яких людей?“ — „А онтих, що ні податків не платять, ні служби ніякої не роблять“. — „Деж ті люди живуть?“ — „Там і там“. — „А як же вони прозивають ся?“ — „Запорожцями прозивають ся“. Омкну стало цариці від сего. Давай їх до себе прикликати і в військо повертати; не зміркувала, бач, що вони військо і є. Повбирались Запорожці, понадівали на себе що найдорожше плаття, яке в них було, а зверху накинули що найпоганіше і поїхали до Петербурга. Приїхали тай прямо в палату. Дивлять ся на них пани, а вони так чудно зодягнені, чудно й балакають; тільки й розмови в них: „еґе“ тай „ні“. Погляд зовсім не людський, такий страшний, мов варом обкидає. У всіх голени голови, вуси аж на жупан звисають. — „Стрівайте! — каже цариця — я з них посьміюсь“. От зараз і вийшла до них, а за нею уся двірня, самі пані та єнерали. — „Здорові були, Запорожці!“ — „Здорова, наша вельможна матко!“ — „Звідкіля ви, діти?“ — „Із Низу, мамо“. — „А деж той Низ?“ — „Там, де кінчить ся верх!“ — „Далеченько“. — Бачить цариця, що хлопці не дурні, приказує зварили їм обід. Зварили їм обід, понаставляли усякої всячини, а вони дивлять ся на ту всячину тай кажуть: „Ні, мамо, ми такої страви не їмо“. — „А якуж ви їсте?“ — „У нас те-

теря, риба та меду“. — „Ну, варить їм тетерю та рибу, ситить меду“. — Наварили їм тетері, наготовили риби, наляли меду. „Ну, сідайте обідаги!“ Помолились вони Богу, посідали за стіл, коли дивлять ся: за столом нема ложок. „Щож се воно таке? Дайтеж нам хоч одну ложку на всіх. Хиба у вас ідять жменями?“ Принесли їм ложки, вони до тих ложок, а се ложки не ложки, завдовжки метра кожда. Сказав би кий? Так ні, не кий, а либонь таки ложки. Одному тільки огаманови положили ложку, а й та якась чудна; не з дерева, а вся зі зрібла зроблена. — „Ну щож, будем їсти!“ Випили по чарці, узялись за ложки. „Еге, панове — забалакали — як же сими ложками їсти? Держальця в них неабиякі маленькі“. — „Та як? Давай годувати один другого через стіл“. — „І то правда! Годуймо!“ І так сидять та один другому через стіл і подає: ти сидиш проти мене, мені й подаєш, а я сиджу проти тебе, тобі й подаю. Ідять вони собі тай ідять, а цариця там десь ходить по комнатах. Ходила-ходила, а далі й каже: „Піду я, подивлю ся крізь двері, як то вони ідять“. Пішла. А вони ідять, а один каже: „Що се воно, панове, за ложки такі?“ — „Та сеж ті, що мати дітий годує та приговорює“. — Здивувала ся цариця, відійшла собі геть.

Остались одні єнерали і князі, сьміють ся із Запорожців „І де се такий дурний народ! родить ся!“ питає один єнерал у другого по німецьки чи там по французьки. — „А де? у Хакляндії!“ — відказує другий. — А Запорожці все те розуміють, бо вони хоч на вид прості собі були, на різних языках вміли балакати. — „О-о-ой, кілька панів!“ — заговорив один. — „А все розумні та великі!“ — підхопив другий. — „І де вони родять ся, панє-брате?“ — спитав третій. — „Та де? У Петербурзі та в Москві!“ — відказав четвертий. — „А де вмирають?“ — гукнув пятий. — „На Камчатці і в Сибірі!“ — рубнув шестий.

Повтікали тоді й єнерали, остались одні Запорожці. От попоїли вони, повставали зза стола, помолились Богу, подякували цариці; тоді як поскидали з себе верхні кожанки, то так усі хороми царські і засіяли від їх одежі. А тут якийсь як ударить в бандуру, як понесли танцювати Запорожці, так аж усі двірські панни поприбігали й дивлять ся. Потім посідали на коний тай гайда у Січу. — „Ну, що? — питає Нечоса царицю — чудний народ?“ — „Чудний!“ — „Треба його скасувати!“ — „Та треба!“ От зараз посилав він кінного післанця у Січ. „Вислать мені стілько то людей — пише кошовому — я розсліджу, які у вас потреби, кілька у вас війська і чим воно держить ся“. Ну щож? Вислати, так вислати!

Вислали одного чоловічка. Приїхав він у Петербург, зараз до Нечоси. Увійшов до него, привитав тай каже: „Ось тобі, батьку, цидулка від пана кошового!“ — „Яка там цидулка?“ — „А так, цидулка тай годі!“ — „З ким ти прийшов?“ — „А так, ні з ким, сам з собою!“ — „А до кого прийшов?“ — „Та до Грицька Нечоси“. — „Що ти за дурак такий? Хиба там на Січі не було розумнішого, що мені такого дурня прислали?“ — „Та були, батьку, так розумніших післали до розумних, а мене до тебе“. — „Геть відсіля! — крикнув Потемка і вигнав його від себе... Тоді зібрав військо і пішов воювати Запорожців. Приїхав, давай скрізь копати вали, ставити гармати, ловити

Запорожців. А вони собі сидять тай байдуже. Отсе випалить Нечоса із пушки, а вони позбирають кулі, понакладають на вози та йому назад і везуть: „Маєш, кажуть, більше буде!“ Або нахашають у жмені бомб, розмахнуть ся та назад і шпурляють. „На — кричати — та не збавляй запасу!“

Ось яке собі народ про зруйнування Січі розповідає. А таки її зруйнували, зруйнували, а край веселий степ широкий занастили. Цариця роздала землю панам, а людей повернула у кріпаків. „Повертайте і робіть ними аж до того царя, котрий буде на вторій службі“*) Почули отсе Запорожці тай кажуть: „Чогож ми тут будемо жити, щоб нам кров на кров іти, панове братя? Краще нам та під Турком служити“. Сіли та за Дунай і подались. Уже після того скаменув ся Потемка та давай писати до них; аж трема нападами писав, усе підмовляв, щоб повернули ся назад. Давав їм і степи і луги і чотири лимани, щоб ловили рибу та справляли жупани. Так ні, кошовий відказав йому: „Ой спасибі тобі, Грицьку, та за твою ласку, що ми їли на Великдень гречаную паску...“ Бач, добре вже він залив їм сала за шкуру.

— Ось які вони були!

— От такі й були! Хоч і сила не дуже велика, а боялись їх страшно.

— А деж ті, що пішли за Дунай?

— Та вернулись опять за кошового Осипа Гладкого; той знова перевів їх під Москаля. Коли чули, Потемка зібрав був Запорожців у чорноморське військо до війни з Турками; атаман Харко Чепіга повів їх опісля далеко в край кавказський над ріку Кубань. Там сидять вони й до сегодня, але се вже не ті колишні славні українські Запорожці, не ті степові орли...

Скінчив дідусь, похилив сиву голову і думками полинув у славу козацьку бувальщину...

*) Цар Александр II. зміє кріпачтво в р. 1861.

Не треба зважати на глум і насмійши.

Одна молода миш дізнала ся, що її своячка вмирає і хоче з нею в останнє побачити ся. Своєчка мешкала дуже далеко за горою, але мишка не зволікала й хвилини і як-стій зібрала ся в дорогу. Се вона зробила добре, бо супроти хорого треба бути завжди услужним і ввічливим.

Ще не перейшла й половини дороги, як вже втомила ся, і сівши край шляху, почала відпочивати, зітхаючи.

Се побачила дика качка і заговорила до неї. Небавом дізнала ся про все, а що їй доброта мишки подобала ся, то захотіла допомогти слабій животині. От і каже до неї:

— Я возьму зелену гильку у клюв, ти вхопив ся її твоїми остроми зубками і так перелетимо через гору до твоєї хорої своячки.

Мишка послушала ради і небавом летіли обі воздухами. Нараз зібрала ся десь ціла громада воробців. Вони почали літати довкола і кричати: „Що ти, дурна мишко, хочеш навчитися такої штуки, як літати? Дивіть! дивіть! вона хоче літати! І без крил! Но, но, яке те зарозуміле!“

Відній мишці жаль стало, що так насмівують ся з неї, і їй забагло ся оборонити себе від тих несправедливих закидів. Вона отворила писочок, щоб відповісти, але не сказала і слова, лиш крикнула проймаючи і полетіла стрімголов в долину, себ то на землю. На щастє впала на стирту соломі, куди прилетіла небавом і дика качка. Вона потішала мишку, кажучи: „Найсе буде тобі наукою на будуче! На таких, що насмівують ся з нас, не

треба зважати. Як вони не питають, чому ми робимо се або те, то і нам повинно бути байдуже, що вони глумлять ся. Накопи іно маємо пересвідчене, що робимо добре і чесно, то сего нам досить. А тепер ходи, не зважай на дурнях, а рушай у дорогу!“

Внедовзі прибула мишка до хорої своячки. До кінця життя не забула науки, яку одержала від качки підчас своєї воздушної подорожі.

Суд за проповідь слова Божого рідною мовою.

В часописі „Рідний Край“ ч. 19 і 20 за червень с. р. читаємо: В Камениці подільській відбув ся дивний суд. Суджено подільського священника о. Г. М. за те, що він учив школярів закону Божого рідною їх мовою, та давав їм і Євангеліє, переложене також українською мовою.

Ціла справа повстала на підкладі непорозуміння між священником і учителем. Учитель Левицький відбирав від учеників Євангеліє на рідній мові, яке роздавав ученикам о. Г. М., бив їх за те, а вкінці зробив доноса на священника за те, що він проповідує „сепаратизм“. Вельми цікава є відповідь священника на обвинувачення, тому ми подаємо її в переводі з російської мови. „Дякую я викладав в школі закон Божий українською мовою, я вже достаточо вяснив в моїх візнаннях з 2. мая 1911 року. Повторю їх в коротці: викладати в українській мові, як рідній мові дітти-учеників, я повинен був, бо так наказують мені: і мій розум, і моя совість, і наука, і авторитет учених педагогів і Слово Боже; гл. Мат. X, 5—6, XV, 24, 26, XXVII, 45, XXVIII, 19; Коринт. XIV, 6—34; Римлян. IX, 2—4 і т. д. Подрібно о сім розказано мною в моїй статі під наголовком: „Російський Грайс“ в ч. 266 української часописи „Рада“ за 1910 рік. А тут я покличу ся ще лише на високо компетентний суд про се читане Академії Наук, який виразила вона (в своїй брошурі: „Объ отъѣнъ стѣсненій малорусскаго печатнаго слова“) так: Св. Письмо було (передтим, до внесення заборони) доступне українському простолудю виключно в церковно-славянській мові, або в великоруським переводі, що рівняє ся тому, як би воно й зовсім не було доступне (гл. стор. 18). Про се говорять також такі педагоги, як Ушинський, Грінченко і інші. Се признав і Святійший Синод, видавши Євангеліє на українській мові: очевидно се явило ся konieczністю. Візнання свідків в сій справі, як се видно із слідства, також ясно говорять, що навіть в простім і поки що темнім нашім народі лежить глибока свідомість konieczности научування в церкві і в школі в рідній українській мові (гл. особливо візнання селян: Пант. Собчука, Фил. Карпова, Ксені Шеванюк, Акс. Шеванюка і інші.)

А прецінь же і сам розум говорить, що рідна мова все понятнійша і наука в ній устійнійша, як в мало зрозумілій мові, хочби й великоруській.

На сих основах, я після совісти говорю, що інакше, як в українській мові я учити не можу. Священник (підпис) Село Пиліва, на Поділю.

Перед такою твердою а чесною відповідю і найкращий ворог мовки не. Нехай же добра слава буде йому нагородою за вірну любов до рідного слова й за тверду оборону прав того слова.

*) Цариця Катерина II. наваля зруйнувати Запорожську Січ в році 1775. Генерал-губернатором України був тоді князь Григорій Потемкин, що його Запорожці звали Нечосом.

**) Навом звав ся край при устю Дніпра, по-наше поргів, де саме жили Запорожці.

*) Москалі зовуть Українців глумливо хаклями.

Книжки надіслані до редакції.

Давнє й нове. Друге побільшене видане збірки „Мій Ізмарагд“. Поезії Івана Франка. (Писання Івана Франка. V.) У Львові, 1911. Накладом Українсько-руської Видавничої Спілки, зареєстрованої спілки з обмеженою порукою у Львові. Сторін X+268. Ціна 3 Кор. (опр. 3 К. 40 сот.). — Зміст: Переднє слово. Передмова до збірки „Мій Ізмарагд“. — I. Замість пролього (Святовечірна казка). — II. Поклоні: 1. Мамо природо! 2. Пост мовить. 3. Україна мовить. 4. Рефлексія. 5. Сідоглавому. 6. Як би. 7. Декадент (В. Щуратови). 8. Моїй не моїй. 9. Споминя. 10. Незазваний Марії. 11. До Музи (сонет). 12. Честь творцєви твари. — III. Паренетікон: 1. Коли обід хтось славний зготував. 2. Не слід усякого любити без розбору. 3. Не такого посту хоче Бог від нас. 4. Як у хвилі сумніву та муки. 5. Богач (1—3). 6. Серцем молив ся Мойсей. 7. Гнів, се огонь. 8. Немає друга понад мудрість. 9. Себе самого на перед. 10. Хоч хто і сто літ проживе. 11. Хоч від хліба здержусь. 12. Як сережки золоті. 13. Поворож мені, Циганко. 14. Здоров, Степане! 15. Не високо мудрий. 16. Годуй гадюку молоком. 17. Як промінясто гарний цвіт. 18. Як лямпа розбита. 19. Хто тому шкодить. 20. Ворог батьво, ворог мати. 21. Як пчола, що цвітам фарби. 22. Хто лиш квітки в житю збира. 23. Багатство злом не є. 24. Як риба без води. 25. Хто в першій житя четвертині. 26. Не хвали ся родом своїм. 27. Інша слава сонцю. 28. Як маю вірити тобі. 29. Нема чоловіка, в котрого. 30. Коли побачиш праведного в муках. 31. На те птахам крила. 32. І се треба, брате, в повинність вмінити. 33. Сам лицемірствує з собою. 34. Як сад зарослий хабазами. 35. Анастасій Синаїт говорить. 36. Вразуми мя, жив буду. 37. О чоловіче, коли спиш, чи чуєш. 38. Хто славу світа осягнув. 39. Отці святі отак заповідають. 40. Так говорить стародавня повість. 41. Строфи (1—50). — IV. Притчі: 1. Притча про житє. 2. Притча про віру. 3. Притча про лю-

бов. 4. Притча про красу. 5. Притча про приязнь. 6. Притча про вдячність. 7. Притча про покору. 8. Притча про правдиву вартість. 9. Притча про нерозум. 10. Притча про радість і смуток. 11. Притча про піст. 12. Притча про смерть. 13. Притча про рівновагу. 14. Притча про захланність. 15. Притча про сяєне слова божого. — V. Легенди: 1. Арот і Марот. 2. Указ проти голоду. 3. Побіда. 4. Св. Доместіка. 5. Святий Селедій. 6. Легенда про вічне житє. 7. Два чуда св. Ніколая: а) Чудо з ковром, б) Чудо з утопленим хлопцем. 8. Рука Івана Дамаскина. 9. Фуль, цар єгипетський. 10. Зороастрова смерть. — VI. По селах: 1. На Підгірню села невеселі. 2. В шинку шумить, в шинку гуде. 3. В ранці рано по селі. 4. З разу сварили ся. 5. Того рана з криком, шумом. 6. Ворожка мовить. 7. Іде Пазюк від ворожки. 8. Ой, ой, метушня і тривога в селі. 9. Три неділі вже кум у арешті сидів. 10. На пастівнику. — VII. До Бразилії: 1. Лист до Стефанії. 2. Коли почувеш, як в тишині нічний. 3. Два панки йдуть по при них. 4. Гей розілялось ти, руськеє горе. 5. Лист до Бразилії. — VIII. Із злоби дня: 1. На зорі соціалістичної пропаганди. 2. Дума про Маледикта Плосколоба. 3. Дума про Наума Безумовича. 4. Воронізація. 5. Дрогобицька філантропія. 6. Русинам фаталістам. 7. „Нове Зеркало“. 8. Сучасний літопис (1884 р.). 9. Українсько-руська студентська мандрівка літом 1884 р. 10. Пані Февросія. 11. Жєнщина. 12. О. Люнатикова. 13. Вольні вірші (I—III). 14. Блюдите ся біса полуденного. 15. Многонадійний. — IX. Гимни й пародії: 1. Національний гимн (Не пора). 2. Пісня руських хлопів радикалів. 3. Січовий марш. 4. Де єсть руська вітчизна. 5. Марш галицько-руських „твердих“. 6. Новітні гайдамаки.

На продаж дуже дешево дім на 2 родині, з особними входами. Властитель виїжджає до Європи. Прийме ся всяку відповідну оферту. Близше у: JNO McMAHON, 592 Broadway, Bayonne, N. J. 34—37

і котрий все робив лиш добро. По тій же самій причині, висказуємось похвально о папіросах „Hassan“, які єть найпопулярнішими з усіх вироблюваних у світі. Хоть „Hassan“ папіроси почато вироблювати доперва від чотирох років, то однак сї папіроси розпродають ся більше від всіх інших доси вироблюваних. Чи ж можна жадати більшого оправданя на їх велику доброту і загальне задоволення?

Після того, здаєсь, що тисячі читачів, котрі знають що значить добрий тютюн, з задоволенням приймуть те, що є сказано в величезному оголошенню у сім числі часопису про папіроси „Hassan“. American Tobacco Company, одна з найбільших і довірених фабрик тютюну в світі, слушно заявляє, що „Hassan“ папіроси єть найкращим східним тютюном, котрий варта добру ціну.

Сї папіроси єть зі знаменитого рода тютюну. Вони єть запашні і лагідні при курєнню. Вдоволяють навіть найвибагливіших курців. А се тому, позаяк они єть найліпшого гатунку а і тому, що через їх дешеву ціну стались вони улюбленими папіросами для дуже багатого людеі.

Пачку містять 10 тих знаменитих папіросів можете купити за малу ціну, бо лиш 5 цєт. Коли ще звернєсь і на те увагу, що „Hassan“ папірос має при кінці коркову обвідку, то треба дійсно признати, що вони єть найціннішого виробу для визначних курців.

HASSAN

Цигаретки з корковим закінченням.

Лиш подумайте! Десять таких цигарет з найліпшого і пахучого тютюну за 5 центів! Так цінних цигаретів доси не було. Се є одиникий витвір нашої довголітньої практики і великих улексень у виробі. Продаєсь їх всюди.

5¢

The American Tobacco Co.

111 Fifth Ave., New York City

Позір! Русини! Позір!

Товариство „Січ“, Відділ Р. Н. С. 136, в Карнегі, Па.

устроє

ПЕРШИЙ

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

ДНЯ 11-го ВЕРЕСНЯ С. Р.

в німецькій галі „Конкордія“ при 2-nd Ave., CARNEGIE, Pa.

Початок точно о годині 7-мій вечером.

На той Великий Баль запрошує ся всіх Русинів і Русинок так з Карнегі як і цілою околиці Пітсбурга. Музика дуже красна, як заграє, то самі ноги будуть скакати. Хто не піде на той Баль, то пожалує веселої ночі.

За добру забаву ручить

КОМИТЕТ.

ЧИТАЙТЕ! Фарми і лоти на продаж.

Родимці! — Отсим повідомляю Вас, що компанія

INVESTMENT CORPORATION

котра продає землю

в YORKTOWN, VIRGINIA

установила мене ОДИНОКИМ СВОІМ АГЕНТОМ ДЛЯ ВСІХ РУСИНІВ.

Настають часи безробітня. Хто має який гріш а не хоче його стратити, нехай завчасу купить собі фарму або лоту і то в таких місцях, де би мав спосіб легко прожити і забезпечити собі добру роботу. Таке місце є

в YORKTOWN, VIRGINIA.

Землі на продаж не багато. Тому нехай кождий спішить, щоб забезпечити собі сталу роботу. Покиньте мійські дими, майні та гучні фабрики, де дріжте що хвиля о своє житє, а йдіть на свійський воздух, чисту та водорозу воду, важніть безжурно на лоні природи у вічно зеленій Вирджинії. Будова двох великих фабрик уже кінчать ся, а роботу дістануть там лиш сї, що купили фарму або лоту. Доси осіло там вже около 20 родин руських а польських до 60. Руська колонія полюблена особно. Земля прекрасна і богата. Скоро лиш збільшиться ся число Русинів, сейчас буде поставлена руська церква. Місце під церкву і на цвинтар уже готове.

Майнери! Спішіть ся, поки маєте нагоду. Пропу явити ся лично найцінніше о 11-й год. перед полуднем кождого вітнірка.

По всякій інформації пишїть до руського агента Василія Матоліча. Адресуйте:

В. МАТОЛІЧ,

821 N. Franklin St., Philadelphia, Pa.

Хто не уміє говорити по англійськи

а хотіли мати добрий підручник до науки, нехай купить собі

Русько-англійський ТЛУМАЧ

Сторін 256. Тверда оправа. Ціна 60 центів. Гроші висилайте

враз з замовленням, через моні-ордер або поштовыми марками.

Замовляйте у:

ANDREW SAWKA, Box 44, JERSEY CITY, N. J.

Жінки! Учіть ся акушерства.

Єсе хороше занятє, залежнюоче Вам гарний заробок на усе житє. Адресуйте:

Doctor Deutsch,

375 East 10th Str., New York, N. Y.

Читай і застанови ся	50 лотів даром	Услівя:
Подумай над тим	Бо то твоє щастє	Тут є 9 квадратів, дай до кожного квадрату одно число від 1 до 9 так, щоб вийшло в кождої сторони 23. Кождє число вільно писати тільки один раз.

Коли се зробиш і нам пришлєш, то дістанеш лоту 25x100 за дармо, запла-тиш лиш 6.00 доларів за один „deed“.

І будеш мати пам'ятку від нас до самої смерті. ти і твої діти.

Лоти є в дуже добрім положєнню і в сухім місці, при місті BARNEGAT, NEW JERSEY, де є фабрики, школа і церква.

Дітям низше 21 літ не дамо жадної виграної.

Тільки один з родини може виграти.

Пиши на таку адресу:

Ocean Heights Imp. Co.

1969 3d Ave.,

Dept. 3., New York City.

Російсько-Американська Лінія

ОДИНОКА ЛІНІЯ БЕЗ ПЕРЕСІДАННЯ

— МІЖ РОСІЄЮ І АМЕРИКОЮ. —

8½ дня до Роттердаму, 11½ дня до Лібави.

„ЛІТУАНІЯ“ — 2-го Септембра

„БІРМА“ — 14-го Септембра

„КУРСК“ — 28-го Септембра

III класа \$29.00 III класа \$30.00

II класа \$45.00 II класа \$47.00

I класа \$52.00 I класа \$52.00

По більшій подробці просить ся звертати до наших агентів або до головного заступника:

A. E. JOHNSON & CO. 27 BROADWAY NEW YORK, N. Y.

Позахатні робітники.

Робітники, виставлені на холод і вохкість, уникнуть докучливих болів ревматизму і невральгії, уживаючи д-ра Ріхтера „Pain Expeller-у“ в хвилі, коли почують перші кольки (ломаня).

Сей лік має запевнену постійну славу від 43 літ. Уживають його скрізь по цілім світі, а дістати його можна у всіх другісторях Злучених Держав по 25 і 50 центів за пляшку.

Уживайте його також в случаях напруження мускулів, звихнень, болів в сугавах, в боці і в грудях, болю зубів, уший і жолудкових корчів.

Повне поученє в руськім язичі находить ся в кождій коробці.

Будьте уважні і вистерігайте ся численних наслідувань. Правдивий Pain Expeller находить ся тільки в такій коробці, яка тут представлена на образку.

Сей лік вирабляють

F. Ad. Richter & Co.

213—215 Pearl Str., New York City

ТАНА ПРОДАЖА ШИФКАРТ.

Одинона руська агенція шифкартова в Нью Йорку.

ВАЖНЕ! По причині конкуренції між лініями, можете від нас відіхати до Старого Краю найменшим коштом на добрих, поспішних шифах на Гамбург, Бремен, Роттердам і Антверпен.

Желаячи скористати а нагоди вилької ціни, повинні удати ся до нас зі всякими запитами о інформації і о час відливу кораблів.

Жиючим подальше від Нью Йорку, завчасу замовляємо місця на шифах, як і наші агенти зустрічають пасажирів на стації (depot) в Нью Йорку. Ми стараємо ся о вигоду пасажирів, як також і про їх багажі і нічліг.

КРАЙНІ! По що йти до чужих, котрі Вас не розуміють, коли можете удати ся до нас так, як до свого дому. Хто має замір їхати до старого краю, або спроводити кого до Америки, нехай удасть ся до нас, а ми ручимо, що дістанемо добру услугу. — Номер телефону агенції аста: Orchard 887.

Удавайте ся особисто, листовно або по телефоні до:

G. KUNASHEVSKY, 179 East 3rd Str., New York, N. Y.

К Н И Ж К И

котрі можна дістати в друкарні „Свободи“:

Ангел та пустельник	15
Америка	15
Американець, веселий образ з життя народу	15
Бери та читай	30
Борба клас і чому робітники організують ся	15
Весела книжочка з образками	35
В Старім і Новім краю	25
Гостина сьв. Николая, драматична гра для дітей	10
Доля галицької сироти	5
Дещо про звір'ята	30
Дещо про права і суди	10
Дорога до свідомости	10
Емігрант	15
Журавлі	10
Житє, зарібки, організації і т. п. в Зл. Держ.	15
Зуб за зуб	10
Казки за Циганів	10
Коротка історія Русів	10
Капітал і праця	15
Казки про Жидів	15
Книжочка рахункова	50
Марія	10
Монгострадальний народ	20
Народний рух астр.-угор. Русинів Оповіданє про Алї Бабу і сорок розбійників	15
О підземних скарбах	20
Оповіданє про заздрих богів	25
Про нутро землі	10
Покуса	15
Про кінець світа	5
Рицар і смерть	10
Розмова Поляка з Русином	20
Релігійні вірвання	60
Русько-англійський тлумач	15
Слово ч. 5.	15
Слово ч. 6.	20
Страшна пімста	10
Смерть	15
Степові люди	20
Страйк	15
Стріляй на смерть, робітничка драма Товариська ворожка	15
Хто з чого живе	20
Унія в Америці	50
Які то є люди на землі, з 20 образ. Як мужик ходив до царя правди шукати	15
Через кордон	15
Хлопська доля	5

Друки.

Метрики шлюбні	3
Метрики смерті	3
Помяник за померлих	10
Папері листові з вінітами, оден.	2

Молитвенники і книжки богоолюбиві та релігійні.

Звичайна оправа.

Новий Завіт	2.00
Псалтир	1.00
Бог Надежда Моя	1.00
Хліб душі	60
Хліб душі, латинськими буквами	84
Дорога	52
Дорога, малий	32
Друг душі	50
Горі Серце	34
Ізборник Церковний, малий	70
Ізборник Церковний, мал. лат. бук.	70
Молитвенник, галицький	66
Псалтир, малий	1.20
Сокровище Душі	80
Зборничок	55
Збірничок найкращий пісень цер.	10
Ангельський хор, збірник народно-церков. пісень під ноти ч. I.	25
Ангельський хор, часть II.	5

Гарна оправа.

Бог Надежда Моя	2.00
Хліб Душі	1.80
Хліб Душі, латинськими буквами	2.00
Дорога	1.70
Дорога, малий	1.00
Друг Душі	1.30
Горі Серце	1.10
Молитвенник	1.80
Молитвенник, латинськими бук.	1.80
Зборник	1.90
Зборничок	1.30

Замовлення належить висилати на адресу:

SVOBODA,

83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Ціни і правила оголошень в „Свободі“.

1) **ОГОЛОШЕННЯ БІЗНЕСОВІ**, які йдуть довгий час (від 3 місяців до року) платять ся після спеціальної тарифи, яку інтересовані дістануть на жадане листовно.

1-о, 2-о або 3-и разові **ОГОЛОШЕННЯ БІЗНЕСІВ** по 3 цнт. від слова за кожний раз.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ, як: мітинги брацтва і товариств належачих до Р. Н. Союзу за помінає ся безплатно оден раз в рубриці „Рух в Відділах Р. Н. Союзу“.

ОГОЛОШЕННЯ ПРЕДСТАВЛЕНЬ ТЕАТРАЛЬНИХ І БАЛІВ по 2 центи від слова для брацтва і товариств належачих до Р. Н. Союзу, а для товариств неналежачих до Р. Н. Союзу по 4 центи від слова.

ПОШУКУВАНЕ ОСІБ І РОБОТИ по 2 центи від слова за найменше 10 слів.

КОНКУРСИ ПАРОХІЙ і иньші по 3 центи від слова.

ПРОПОЗИЦІЇ ЖЕНИТЬБИ по 10 центів від слова за найменше 10 слів.

Одноразове оголошенє адреси 25 цнт.

2) Належитість за всяке оголошенє мусить бути прислана з гори та в цілости. В протавнім разі оголошенє безсильно не помінає ся. Належитість за дрібні оголошеня можна присилати також почтовими марками.

3) Кожде оголошенє мусить бути в редак-

ції на тиждень перед датою виходу того числа часописи, в яким воно має бути поміщене. Оголошенє телефоном не приймає ся.

4) За зміст оголошень або за відвічальність оголошувачих ся в часописі фірми редакція не приймає ніякої відвічальності.

5) Кого-б скривджено, або з ким зле обходжено-б ся в тій фірмі, яка оголошує ся в нашій часописі, нехай про се сейчас повідомить редакцію, а коли подість достаточні докази опущта, викине ся оголошенє несовісної фірми; крім сего редакція доложить всіх старань, щоб опущта потягнути до відвічальности.

6) Редакція має право відкинути або перервати яке небудь оголошенє, не подаючи причин.

7) Редакція має право жадати від фірми або незнаних осіб, щоб прислали докази, що ведуть свій бізнес чесно і дійсно зможуть додержати того, що обіцяють в оголошеню.

8) В оголошеню мусить бути тільки правда. Редакція має право відкинути всяке підозріле оголошенє.

9) Оголошеня мусять бути писані пером, виразно і на одній стороні паперу.

10) За дрібні оголошеня редакція не висилає ніяких поквитовачь.

В першій русько-американській РИЗНИЦІ в Шенандоа, Па.

можна дістати

всі церковні і братські річи.

Всякі замовлення приймаєсь і після желаня виготовляєсь.

Приймає ся також старі річи до направи.

Світло церковне найліпшої якості.

Церковні книги різної величини як також всякі молитвенники в різних цінах.

Ризниця має на складі блякоти метрик уроджень, вінчань і усопних. — 100 за 95 цнт.

На жадане висилає ся ціники.

Пишіть на адресу:

RYZNICIA, 114 S. Chestnut Str., SHENANDOAH, PA.

R. J. GLICK Агент асенураційний від огни.
Офіс находить ся в **WILLIAM McCONNEL BUILDING**
(15-30)
SHAMOKIN, PA.

Зовеїм даром!

Ми висилаємо грамофони всім нашим землянам у всі сторони Зл. Держав без одного цента задатку.

Земляки ведучі з нами діла не ризикують нічого, бо кожний може машину випробувати, а коли вона йому не подобає ся, то може її не брати.

Подайте нам лише свою адресу, а ми Вам вышлемо наш каталог, з котрого можете вибрати собі такий грамофон, який Вам подобає ся.

Гарантія наших грамофонів на 5 літ.

Продажа за готівку або на рати!

Продаємо таном всі можливі інструменти за готівку або на сплату.

НОВІСТІ!!

Поділині 10-цалеві рекорди найславніших русько-українських співачок: Лявова, Нйва, Нракова і Варшави.

GLOBE RECORD and SUPPLY CO.,

131 E. 7th ST. NEW YORK, N. Y.

THE FIRST NATIONAL BANK OF MINERSVILLE, PA.

Капітал \$50.000.00.

Надвшка і нерозділені зиски \$100.000.00.

Заснований 1864 року.

Провадить загальний банківський бізнес. Видас міжнародні моні ордери, драфти і пересилає гроші до всіх частин світа. Позичає гроші на реальности. Депозити сего банку подвоїли ся протягом послідних 5 літ і виносять тепер около \$500.000.00.

Банк пересилає гроші через фірму Knauth Nachod & Kuhne, New York, N. Y.

Лічу лишень муштин!

Спеціальні за рахунок слабості муштин	Чи Ви єсте діткнені якою спеціальною слабостю і чи хочете віддати ся під опіку довіреного лікаря?
Занежлищенє крові і екзїмні висипки; болі в роті, горлі і на язичі.	Чи Вам випадає волосє? Чи чути Вам з уст і чи маєте неприємний віддих? Чи болять Вас зуби або ясна? Чи маєте біль голови або якісь болі в нижних частях тіла? Я ручу Вам за адекватну опіку в повисших случаях.
Недомагання мочеві; блудли молодости; запалєня; корчі і неправильности артерій.	Чи не допустились Ви проступку проти прав здоров'я і природи? Чи не відчуваєте болю в хребті? Чи єсте зажурені? Чи єсте надмірно нервові, ослаблені і чи не тратите енергії? Чи чуєтеся немичні, врагнблені і неспосібні виконувати Вашу працю як попередно? — Приходіть до мене, а я Вам поможу виличитись.

Порада і оглядини безплатні.

УРЯДОВІ ГОДИНИ: Від 10-ої рано до 4-ої попол. і від 6-ої до 8-ої вечер. В неділі і свята від 10-ої рано до 1-ої пегол.

Dr. GEARY 151 W. 23rd St., New York, N. Y.

Зголошуючі ся по опіку лікарську, мусять явити ся особисто до оглядини, поважк листовними порадами не очілює як слід лічичи слабостай. Не пишть до нас, але приходіть самі.

21-46

Михайло Угорчак, 619 EAST 11th ST., NEW YORK CITY.

РУСЬКИЙ ХАРАКТЕРИЗАТОР.

випозичає різні українські і иньші костюми на представлення і характеризує по низьких цінах. Замовлення приймає що наймеаше на 8 днів перед представленням

Петро Ярема

РУСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

випозичає керичі на весіля, хрестинні вські другі забави.
115 Ave. A., NEW YORK, N. Y.
Телефон: Orchard 2548.

Русини Пітсбурга!

Чи Ви знаєте

що гроші то сила?

Старайте ся пізнати та пічвіть складати свої оцадности в стейтовім Банку на рові вулиці

Carson i 14-ої.

Сей банк в однім з найстарших і найпевніших банків, що цілковито забезпечує Ваші оцадности У нас складають ся гроші церковні, братські, опрітські і ин. Кожний, що має у нас гроші, отримує на бажанє звіт стейтових контролєрів. Продаємо КОРАБЕЛЬНІ ПАРТИ на найліпші ліній, а ГРОШІ до краю висилемо по почтовім курсі.

GERMAN SAVINGS & DEPOSIT BANK

COR. 14th & CARSON STS.,

South Side Pittsburgh, Pa.

Н. Е. Рот, през., А. П. Міллер, кас.,
Ол. Бучак, урядн. банк.

Найвисше забезпеченє \$100,000.00

Читайте з увагою!

Не дайте дурити ся агентам клєвиво і брєхливою рекламою. Чи вам хто говорить, що ручить за се або те, то ви валитайте цїнама, чим він ручить і де його зарука? Відвічальний Агент і банкір складає заруку в державну касу. Вам повірите кому свій гріш, чи то до персонаня, чи переслали до стар го краю, попередю щєронайте ся, чим і як хто ручить за ваш тяжко запрацьований гріш. Я вложив в державній касі **СТО ТИСЯЧ ДОЛЯРІВ.** Як заруку для вас

Тому тамте, що треба уважати непевних банкірів. До наших послуг є старий, опитний Агент, який висилає 100 корон за \$20.43, 200 корон за \$40.85, 500 корон за \$102.00, 1000 корон за \$204.00. Продає шифкарти до Європи і до Америки, робить контракти, повновласть та пєлагоджує військові справи, а усе те робить

дешево, сонісно і точно.

Пазіть на подробиці курсу і цїни шифкарт.

Відповідаю відвотною почтою, а всяку пораду даю безплатно.

HENRY J. SCHNITZER

141 Washington St., New York.

Найвисше забезпеченє \$100,000.00

Одинока вірчево уряджена ДРУКАРНЯ „СВОБОДИ“

затруднює добре вишколений друкарський персонал, посідає найновіші машини, а томе ріжнородні гарні черенки і прираси.

Виконує

всякі друкарські роботи

точно, гарно і по низьких цінах.

Впов. Родимці, як може Відділ і члени Р. Н. Союзу позвни в всяких друкарських роботах удавати ся дїло до своєї друкарні „Свободи“.